DARBININKAS

XLIII NR. 51 | 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN 21, N. Y. | ANTRADIENIS - TUESDAY, LIEPOS - JULY 15, 1958 | Administracija GLenmore 2-6916 Redakcija GLenmore 5-7231 | 10 CENTŲ

BRAZILIJOJE IR LIETUVA GAVO 2 HA

Brazilija pasistatė naują sostinę, kuri vadinsis tiesiog Brazilia, ir jau nuo 1959 balandži į ją perkelia savo įstaigas. Naujoje sostinėje yra viena gatvė — Tautų alėja, 12 kilometrų ilgio, kurioje bus sutelktos svetimų valstybių atstovybės. Kiekvienai atstovybei Brazilija davė po du ha. žemės. Sklypą gavo ir Lietuvos atstovas Brazilijoje dr. Frick Meyeris. Lietuvos sklypas yra šalia Indijos. Atstovybės yra įpareigotos pasistatyti namus atstovybei ir atstovui (ne personalui) per dvejus metus. Nuo 1960 sostinė Rio galutinai likviduojama.

Kongresas ir lietuviai studentai

Lietuvių Studentų Sąjungos užsienių skyrius prieš birželio deportacijų minėjimus laiškais kreipėsi į 46 Amerikos Kongreso narius, prašydamas juos senate ir atstovų rūmuose paminėti 1941 deportacijas iš Lietuvos. Į tą kreipimąsi tuojau atsiliepė 19 Kongreso narių ir 7 iš jų teikėsi pasakyti atitinkamas kalbas, — V.L. Anfuso, St. Symington, C.P. Case, A.N. Sadlak, Humphrey, Javits, McCormack. Kongreso nariam taip pat buvo pasiųstas žurnalas Lituanus.

PRIEŠ RINKIMUS

Demokratų strategai samprotauja, kad Kongreso tyrinėjimai turi įtikinti rinkikus, kad Washingtone yra "šiukšlės". Tuo šūkiu ėjo į rinkimus 1952 respublikonai ir žadėjo išvalyti.

Demokratuose reiškiamas optimizmas, kad balsuotojai registruojasi daugiau demokratų naudai. Taip pasirodę jau Kalifornijoje, Pennsylvanijoje, vakarų Virginijoje.

Respublikonai suskilę dar dėl Adams bylos reikšmės rinkimam. Viceprezidentas Nixonas esąs vienas iš tų respublikonų, kurie reikalauja, kad prezidentas tvirtai stotų už Adams. Sen. Knowlandas reikalauja atsisakyti nuo Adams.

Knowlandas dar tiksi, kad rinkimuose į Kalifornijos gubernatorius jis nugalės demokratą Brown.

AMERIKIEČIUS IŠ KUBOS PALEIS

Kubos sukilėliai pažadėjo, kad lipos 14 bus paleisti ir likusieji pagrobti 29 amerikiečiai.

Lieka dar 9 amerikiečiai, kurių negražina sovietai iš rytų Vokietijos, ir 4 komunistinėje Kinijoje.

PERKŪNO AUKOS

Queens, N.Y. liepos 12 trys jaunamečiai berniokai, pasislėpę nuo lytaus, po medžiu buvo perkūno nutrenkti. Carlstadt, N.J., nutrenktas 75 metų žmogus, dirbęs ūkyje. Prie Rohkonkoma ežero, L.I., žuvo 2 keleiviai, kai elektros laidas užkrito ant jų automobilio.

Amerijos jaunimo delegacija, viso 41, liepos 13 pasiekė Maskvą. Ji lankosi Sovietuose mainais su Sovietais, kurių jaunimo delegacija šiuo metu yra Amerikoje.

Anglijos princesė Margarita šiuo metu lankosi Kanadoje.

Perversmas Irake - naujas Nasserio laimėjimas

Ar Bagdado paktas ir Eisenhowerio doktrina liks tik popieris?

Irako radijas pranešė, kad liopos 14 įvyko kariuomenės sukilimas. Irako karalius Faisal II pašalintas, ir apie jo likimą nieko negirdėti.

Ministeris pirmininkas Nuri Said, sykiu ir Irako — Jordanijos federacijos pirmininkas, minios nužudytas, sukapotas gabalais ir sudegintas.

Valdžią perėmė gen. Abdel Karim Kassem, kuris valdys, iki bus rinkimai ir Irakas balsavimo keliu bus įjungtas į Jungt. Arabų Valstybę.

Karalius Faisal II ir jo vyriausybė buvo Vakarų šalininkai.

ANGLIJOS PRINCESĖ MARGARITA Kanadoje apžiūri garbės sargybą.

Sąmokslas nuversti Jordanijos karalių buvo susektas anksčiau.

KAS DĖL PERVERSMO KALTAS IR KAS TOLIAU?

Perversmas organizuotas Nasserio pavedimu. Perversmą padrąsino ir paskubino Jungtinių Tautų ir Amerikos atsisakymas ginti Lebanoną ir jėga pasipriešinti Nasserio organizuojamam sukilimui Lebanone.

Irakas buvo narys vadinamo Bagdado pakto, kuriame dalyvauja dar Pakistanas, Persija, Turkija ir Anglija, o moraliai remia Amerika. Ar likę pakto nariai gins Iraką? Daugiausia galima būtų laukti iš Turkijos. Bet tik tuo atveju, jei Amerika užtikrins Turkijos saugumą nuo Sovietų. To vargiai galima laukti.

Perversmas Irake skubina įvykius ir Saudi Arabijoje, kurios karalius jau didelę valdžios dalį yra perleidęs Nasseriui palankiam ministeriui pirmininkui.

Vakarų politikai dar vienas smūgis ir pats skaudusis, nes Irake yra didieji naftos šaltiniai.

LEBANONO LIKIMĄ PAGREITINS

Lebanono reikalu daugiau iniciatyvos rodo Bagdado pakto nariai, ypačiai Turkija. Turkijos atstovas palaiko nuolatinį kontaktą su Lebanono prezidentu dėl reikiamos pagalbos. Bagdado pakto nariai liepos 14 susirenka konferencijos. Jie numato spausti Ameriką, kad ji nesitenkintų žodiniu palankumu Bagdado paktui, o prisidėtų į paktą narių.

Amerika pažadėjo

Lebanono vyriausybei ūkinės pagalbos atstatyti tam, ką sukilimas sugriovė. Sumos neminėjo, bet Lebanone apskaitoma, kad tokių nustolių esą už 20 mil. dol.

Sukilėliai kaltina Ameriką, kad jos atstovas Lebanone kišąsis į Lebanono vidaus reikalus, pasisakydamas už prezidentą Chamoun, iki pasibaigs jo prezidentavimo galia — rugsėjo 23. Sukilėliai reikalauja, kad Chamoun pasitrauktų tuojau pat, kai tik parlamentas liepos 24 išrinks naują prezidentą.

Sovietai aiškinasi, kad sovietiniai šautuvai sukelėlių rankose atsiradę Amerikos ir kitų vakariečių dėka. Esą tai šautuvai, kurie po karo pabaigos buvo rasti Vokietijoje, o taip pat kuriuos Izrailis paėmė iš Izraelio sandėlių 1956 kare.

Amerika, ir Anglija dėl Lebanono

Per savo diplomatus Amerika ir Anglija spaudžia Lebanono prezidentą Chamoun, kad pasitrauktų iš presidentų tokiu kompromisu, kuris patenkintų Nasserį. Diplomatai jau vertina, kad Lebanonas pamažu slysta į Nasserio rankas. O jam Vakarai nori pataikauti, kad atitrauktų nuo Maskvos.

Lenkijos komunistų partijoje

Maskva veikia per savo agentus centro komiteto narius, kurie laikomi stalinistai. Jie dabar grasino apšauksią Gomulką titoistu, jeigu jis nepasmerks Tito ir Nagy.

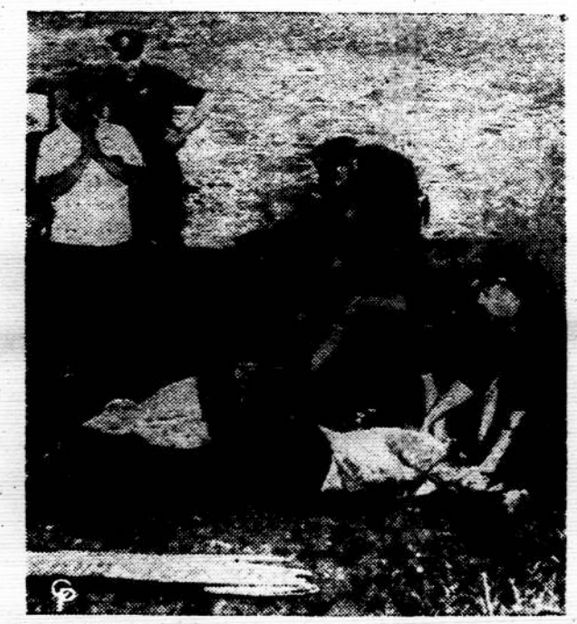

POLICIJOS PASTANGOS atgaivinti New Yorke perkūno nutrenktus 3 vaikus nuėjo veltui.

AMERIKA SIUNČIA PROTESTUS

Amerika liepos 11 įteikė Sovietam protestą dėl nežmoniško elgesio su Amerikos lakūnais, kurie birželio 27 buvo įskridę į Sovietų teritoriją. Nota kaltina, kad Sovietų lakūnai visai nekreipė dėmesio į neginkluoto Amerikos lėktuvo rodomus ženklus, kad jie sutinka nusileisti. Sovietai apšaudė ir lėktuvą padegė. Parašiutais nusileidusius lakūnus vietiniai gyventojai mušę ir vieną norėję pakarti. Nota reikalauja sovitinius lakūnus nubausti.

Sovietų spauda atsikerta į tai, kad tais kaltinimais Amerika norinti nukreipti dėmesį nuo sąmoningo sovietinės sienos pažeidimo.

JAV IR KANADA

Prez. Eisenhoweris Kanadoje sutiko, kad nedarys kliūčių Amerikos kapitalui, kurio įtakoje yra Kanadoje veikią Fordo fabrikai, siųsti savo gaminius į kom. Kiniją. Toji esanti pareikalavusi 1000 sunkvežimių. Tačiau abejojama, ar tų sunkvežimių tikrai Kinijai reikia. Aiškinama, kad Kinija tik norėjusi supjudyti Ameriką su Kanada tokiu savo užsakymu.

JUNGT. VALSTYBĖS IR VIDURIO BEI PIETŲ AMERIKA

Prezidento brolis Milton Eisenhower liepos 12 išvyko su dukteria į Panamą, paskui į kitas vidurio Amerikos valstybes. Jo kelionės tikslas — rodyti Amerikos "gerą valią". Kelionėje truks 22 dienas ir aplankys 6 valstybes.

Valst. sekr. Dulles vyks į Braziliją. Iš ten pranešta, kad studentai rengs demonstracijas prieš jį.

AMERIKA IR DE GAULLE

Amerika pasiryžusi Prancūzijos min. pirm. de Gaulle remti. Manoma, kad Prancūzija tebeturi santykius su satelitiniais kraštais. Tuos ryšius Amerika nori išnaudoti bendram Vakarų interesui.

De Gaulle vyriausybė suteikė didžiausią karinės garbės ženklą Alžiro gen. Salanui, o gen. Matsu pakėlė į divizijos generolus.

De Gaulle įsakė konstitucijos komisijai paskubinti konstitucijos ruošimą.

RAKETA SU PELE DINGO

Aviacijos raketa, kuri buvo paleista trečiadienį, į žemės atmosferą grįžo. Bet, kur nukrito raketos nosis su pele, nepavyko surasti. Tai jau antra pelytė su raketa dingo.

AMERIKA TURĖS MAŽŲ AUTOMOBILIŲ

Studebaker — Packard Corp. pirmoji atsiliepė į visuomenėje kilusį mažų automobilių pareikalavimą. Ji nuspriendė gaminti trumpesnius automobilius, 92 arklių jėgų; juose bus ir mažiau chromo bei papuošalų. Nauji automobiliai bus pagaminti lapkrity. Didžiuosius automobilius ir toliau gamins trys didieji: Fordas, General Motors, Chrysler.

AMERIKOS FABRIKAI RAKETOM

Kalifornijoje, prie San Diego, šią savaitę pradeda statyti fabrikus tarpkontinentinei Atlas raketai gaminti. Dirbs 9.000 darbininkų, padirbs per 22 mėnesius. Atlas raketa yra 120 pėdų ilgio, ji skrenda 6,325 mylias, greitis 12,000 mylių. Vienos kaina 2 mil. dol.

Jugoslavija ir Nasseris

Vakarų diplomatai aiškina, kad Tito pasimatymas Brioni saloje su Nasseriu sustiprino Tito poziciją. Titas pasirodė nesąs izoliuotas. Savo ruožtu Titas iš savo patirties įspėjes Nasserį dėl santykių su Maskva ir Amerika: derybos su JAV sunkios, nes Amerikos vyriausybė priklauso nuo opinijos; bet ką sutaria, to laikosi; šito negalima pasakyti apie Maskvą.

KIPRO SALOJ VIS BLOGIAU

Kipro saloje nuo birželio 8, kad prasidėjo susirėmimai tarp graikų ir turkų gyventojų, žuvo 50, sužeista 100. Po paskutinio susirėmimo, kuriame žuvo 7, anglų gubernatorius paskelbė visiem gyventojam draudimą rodytis gatvėse per 43 valandas.

Graikų vyriausybė kreipėsi į Anglijos vyriausybę su aštriu kaltinimu anglam, kad jie vykdo genocidą.

KOL KALBA APIE RYTŲ EUROPĄ. TAI GERIAU VISAI NESUSITIKTI

Sovietų min. pirm. Chruščiovo kalbos Berlyne komunistų partijų kongrese ir sugrįžus Maskvoje liepos 11-12 iš naujo pabrėžė dabartinę Sovietų politiką.

PIJUS XII suteikė audiencija televizijos dainininkui Perry Como.

DĖL TITO IR GUMULKOS

Chruščiovas išvadino Titą Trojos arkliu, kuris esąs "imperialistų" tarnyboje. Tito revizionizmas esąs Amerikos padaras. Išgarbino visus satelitus, bet visai nutylėjo Lenkiją. Diplomatai spėja, kad **eilė ateina Gomulkai parklupdyti ar likviduoti.** Prieš Titą ir jo revizionizmą karštai pasisakė Kinijos atstovas. Kalbėjo ir Lenkijos delegacijos pirm. Morawski, tačiau daug švelnesniais žodžiais.

DĖL VIRŠŪNIŲ KONFERENCIJOS

Chruščiovas karštai puo'ė Vakarų politikus, kurie aiškina, kad Sovietai jau nenori viršūnių konferencijos. Pakartojo, kad jos Sovietai nori. Tačiau priminęs, kad tokios konferencijos programoje **Vakarai nori rytų Europos klausimo, kad** juose panaikintų socialistine santvarką. Chruščiovas kalbėjo, kad tokiu atveju **"geriau jau būtų nesusitikti". Rusija konferencijos norinti ir ji būsianti, "jei ne su dabartiniais lyderiais, tai su jų įpėdiniais"** (taip aiškino ir W. Lippmann prieš porą mėnesių: Maskva nori palaukti, iki mirs Adenaueris, pasitrauks Eisenhoweris ir gal ateis demokratas, o Anglijoje ateis darbiečiai. Red.).

DĖL NUSIGINKLAVIMO

"Rusija — kalbėjo Chruščiovas Maskvoje — niekam pašaliniam neleis įsibrauti į mūsu šventovę", vadinas, neleis jokios oro kontrolės, kurią amerikiečiai laiko sąlyga nusiginklavimo derybose. Tačiau jis aiškino, kad Sovietai sutiktų su **daline kontrole** — per vieną tūkstanti mylių nuo linijos, kuri dabar skiria Rytus ir Vakarus. Prileido galimybę, kad nusiginklavimas gal būt turės palaukti, iki ateis didesnis pasitikėjimas tarp Rytų ir Vakarų.

Šitie Chruščiovo pasisakymai Vakaruose aiškinami kaip jo įspėjimai, kad **derybos tarp Vakarų ir Rytų galimos nenukrypstant nuo Maskvos sąlygų.**

VENGRAI PAĖMĖ MASKVOS MESTĄ PIRŠTINĘ

Vengrijos pabėgėliai New Yorke liepos 12 paskelbė, kad nuo šio sekmadienio jie kasdien piketuos Sovietų atstovybą prie Jungtinių Tautų. Tai atsakymas į Sovietų pareiškimą Jungt. Tautom, kad Sovietai pasitrauks iš Jungt. Tautų veiklos, jei nebus pašalinti piketai. Piketuodami vengrai nori patikrinti, ar Sovietai tik grasino, ar jie tikrai pasitrauks. Piketų šūkis: pasitraukite, bet pirmiausia iš Vengrijos.

Atsiliepdami į faktą, kad per nesusipratimą paskutinėj demonstracijoje prieš Sovietų atstovybę buvo sužeisti 7 policininkai, New Yorko vengrai paskelbė, kad šimtas jų tautiečių nuo pirmadienio duoda savo kraują policijos dispozicijai.

Sekmadienį piketai praėjo labai tvarkingai. Plačiai buvo rodomi per televizija.

CEILONE RUOŠIA KELIUS BOLŠEVIZMUI?

Ceilono saloje nuo gegužės mėn. paskelbta išimties padėtis. Eina streikai ir riaušės. Jose žuvo, vyriausybės pranešimu, 158, kitais pranešimais — 400 ir 12.000 neteko pastogių. Riaušės organizuojamos Sovietų ir Kinijos komunistų pinigais, vyrisusybės pirm. Bandaranaike esąs atlaidus kairiajam elementui, nes jis esąs maitinimo ministerio Gunawardena įtakoje, o tasai esąs komunistas — trockistas.

PARLAMENTAI IEŠKOS KOMPROMISŲ

Brazilijoje liepos 24 prasideda tarptautinės parlamentinės unijos konferencija. Užsirašė dalyvauti 41 valstybės delegacijos. Viso toje unijoje yra 53 valstybių parlamentai. Amerika siunčia 18 Kongreso narių. Sovietai 11 (tarp jų būsiąs ir Justas Paleckis. Red.). Konferencija dėmesio verta tuo, kad joje bus ieškoma kompromiso atominių bandymų sustabdymo reikalu. Šiaip ji teturi propagandinės reikšmės.

Jordanijoje suėmė 60 karininkų. Juos kaltina sąmokslu nužudys Jordanijos karalių. Sąmokslas esąs apmokėtas ir užsakytas iš Jungt. Arabų Valstybės.

Nesutarimai jau ir Ženevoje

Ženevos derybose tarp Rytų ir Vakarų ekspertų atominių bandymų sustabdymo reikalais jau atsirado pirmas didesnis nesutarimas. Amerikos specialistai tvirtino, kad radioakytvinę medžiagą, iš kurios galima spręsti apie atominius bandymus, reikia rinkti ir lėktuvais (tai savotiška oro kontrolė). Sovietai tvirtino, kad užtenka rinkti tik tą medžiagą kuri pasiekia žemę (prieš oro kontrolę).

Anglijos konservatorių partijoje

pakilo optimizmas, kad jų vyriausybė turi krašto pasitikėjima. Pasitikėjimo priežastis — pagerėjęs ūkinis gyvenimas ir darbiečių užsienių politikos susikompromitavimas. Darbiečių reikalavimui derėtis ir gerinti santykius su Sovietais buvo didelis smūgis 1956 sukilimas Vengrijoje ir dabar Nagy bei kitų nužudymas. Taip pat Mcmillanas turi pasitikėjimo. Konservatoriai mano, kad rinkima geriausi būtų ateinantieji metai.

Irgi rekordas

Irvington, N.J., E.J. Stevens, 22 metų, išbuvo po vandeniu 31 valandą ir 10 minučių, apsirūpinęs deguonies tanku. Tai rekordas.

Išradėjo likimas

Šveicarijoje vienas išradėjas domonstravo specialistam savo aparatą elektros bangom gydyti nuo reumatizmo. Jo veikimui parodyti aparatą pavartojo sau, bet čia pat sukrito negyvas — 220 voltų srovės buvo nutrenktas.

DARBININKAS Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKĄ, LDS ORGANĄ DARBININKĄ ir LIETUVIŲ ŽINIAS.

Second-class mail privileges authorized at Brooklyn, N. Y.

SUBSCRIPTION RATES		PRENUMERATOS KAINA	
Domestic yearly	$6.00	Amerikoje metams	$6.00
Brooklyn, N. Y.	$6.50	Brooklyn, N. Y.	$6.50
Half year	$3.50	Pusei metų	$3.50
Foreign	$6.50	Užsienyje	$6.50

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUŽIEDĖLIS

Straipsnius ir korespondencijas redakcija talpo savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

REDAKCIJA: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel. GLenmore 5-7281

Pagalba užsieniui ir katalikai

Amerikos žmonės išsiskiria iš kitų dideliu dosnumu — jei tinkamai bus prašnekta į jų širdį. Niekur kitur nekyla tiek savanoriškų aukų.

Ir Amerikos visuomenės atstovai Kongrese nesipurtė skirti dideles sumas kitiem kraštam remti. Per šešeris metus, kada buvo pradėtas vykdyti vad Marshallo planas, Amerika išleido tai paramai 60 milijardų. Statistikai apskaito, kad tai yra po 35 dol. nuo kiekvieno amerikiečio kasmet.

Tačiau Kongresas šiemet pasipurtė — nedavė tiek, kiek vyriausybė norėjo. Vietoj 35 dol. nuo galvos vyriausybė buvo pra šiusi po 22.60 dol., o Kongresas leido tik po 17.60.

Laikraščiai prasitaria, kad užsienio pagalba krašte daros nebepopuliari. Kodėl? Ar dėl to, kad pačioje Amerikoje gyvenimas pasunkėjo? Bet valst. sekretorius nurodė, kad iš tos pagalbos pačioje Amerikoje šimtai tūkstančių darbininkų turės darbo. Ar Amerikos širdis užkietėjo tikrai? Nebūtinai. Vieną iš mažiau lauktų priežasčių iškelia laikraščio "The Priest' redaktorius Tėvas Gustafson. Ir toji priežastis labai verta dėmesio.

★

Užsienio pagalbos priešininkai — kalba autorius — nėra tai pagalbai priešingi iš esmės. Jie priešingi dėl to, kad praeityje ta pagalba buvo vartojama nekritiškai. Nurodo keletą tokio nekritiško pagalbos vartojimo faktų.

Vienas — **pulk. lt. G.S. Burlitski** (sovietų MVD karininkas, kovojes Lietuvoje su partizanais ir pabėgęs į vakarus liudijo Kersteno komitetui Miunchene. Red.) **nurodė, kad nauj. Amerikos Chevroleto ir Studebakerio sunkvežimiai, pristatyti Rusijai kaip Amerikos užsienio pagalba, buvo vartojami 1,000,000 lietuvių ir kitų antikomunistų deportuoti į Sibiro vergų darbo stovyklas.... Ta programa, atsiminkime, buvo pristatyta Amerikos katalikam su graudžiu priminimu, kad trečdalis pasaulio žmonių kiekvieną vakarą eina gulti alkani'.**

Tokiem dalykam vartojo Sovietai pagalbą, kurios iš Amerikos gavo 687,929,000 dol.

Antras - "Amerikos pinigais, paleistais per UNRRA, buvo pagelbėta komunistui Titui nugalėti antikomunistą Michailovičių ir įmesti į kalėjimą kardinolą Stepinac. Amerikos pagalba Titui siekė 2,000,000,000 dol..... vis tebemanant, kad Titas šiuos pinigus skirs alkaniem papenėti ir nuogiem pridengti..."

Nuo 1945 liepos 1 raudonoji Albanija gavo 20,444,000, raudonoji rytų Vokietija 17, 339,000, raudonoji Lenkija 442, 698,000, raudonoji Čekoslovakija 215,410,000. Indonezijoj Sukarno vartoja Amerijos ginklus, gautus kaip užsienio pagalbą iš Amerikos, tam, kad nukovotų antikomunistus.

"Tiem, kurie mano be jokios kritikos, kad užsienio pagalba yra mūsų moralinė pareiga, turėtų pažvelgti į tragišką Vengrijos likimą.... Kada narsūs laisvės kovotojai 1956 rudenį sukilo, mūsų milžiniška užsienio pagalbos programa, kuri išdalino tiek milijardų dolerių komunistinėm vyriausybėm, nepasiuntė jokios pagalbos. Bet kada Sovietų tankai įriedėjo ir sutriuškino antikomunistus, tada Amerikos užsienio pagalba vėl pasirodė scenoje ir suteikė Vengrijos atsistačiusiem rau doniesiem diktatoriam 10,166, 000 dol.... Kai kas galėtų pagalvoti, kad jėgos, kurios stovi anapus užsienio pagalbos, turi didžio intereso pratęsti tarptautinį komunizmą'.

★

Ar katalikai gali tokiai pagalbai pritarti? Tėvas G.J. Gustafson primena popiežiaus Pijaus XII įspėjimą: **komunizmas yra blogybe savaime, ir niekas kas nori išgelbėti krikščionišką civilizaciją, neturėtų bendradrabiauti su juo jokiais būdais.**

Šiam principui būtų priešinga — sako Gustafson — jei Amerikos katalikų mokesčių pinigais būtų apmokama komunistų slaptoji policija, krikščionys gabenami į Sibiro lagerius, kovojama su antikomunistais ir įamžinama valdžioje komunistų tiranija.

Ką reiškia Amerikos Balso nutildymas Europoje?

Amerikos balsas buvo galingas ginklas šaltajame kare. Nuo Ženevos konferenrijos ginklas silpninamas, o dabar atitraukiamas visai iš bazių Europoje.

Amerikos Balso skyrius Miunchene nuo š.m. rugsėjo 1 uždaromas. Tokia žinia verčia peržvelgti iš naujo lietuviško Amerikos Balso istorijėlę ir pasidaryti išvadas.

KELIAS PIRMYN

Laikas 1951. Ėjo Korejos karas. Įtampa su Sovietais didelė. Patogus momentas, kad Amerika stiprintų šaltojo karo ginklą — propagandą. Ir spauda pranešė: "Džiugu konstatuoti, kad valstybės departamentas lietuvių klabenimus gerai su prato ir nuoširdžiai parėmė" (Darbininkas 1951).

1951 vasario 16 Amerikos Balsas pirmusyk prašneko lietuviam.

Pirmuoju prabilo valstybės sekretoriaus pavaduotojas Edward Barrett, toliau Lietuvos ministeris Povilas Žadeikis ir kongresmanas Daniel Flood. Kitą dieną jau Alto ir Vliko pareigūnai.

Programos kasdien truko 15 minučių.

Naujas veiksmas pirmyn— 1952. Politinis įtempimas su Sovietais tebėra didelis. Ir įtempimas viduje taip pat didelis. Artėja prezidento ir Kongreso rinkimai. Partijom reikalingas balsuotojų palankumas. Respublikonai meta išlaisvinimo šūkį. Valstybės departamentas padaro dar vieną žingsnį pirmyn.

Nuo 1952 gegužės pradėjo veikti Amerikos Balso lietuviškas skyrius Miunchene.

Jam vadovavo Juozas Laučka.

Lietuviai buvo patenkinti ir Amerikos vyriausybei dėkingi. Pareikšdavo tik savo nepasitenkinimą dėl Laisvosios Europos radijo, kuriame lietuviškam balsui nebuvo vietos. Tos vietos jie taip ir niekada negavo. Tačiau tai atrodė mažesnė bėda, kada buvo Amerikos Balsas dviem siuntom — iš New Yorko, paskui Washingtono ir iš Miuncheno.

Sovietai keliais atvejais protestavo prieš Amerikos Balsą. Kiek jiem nebuvo tas balsas malonus, rodė rūpestingas trukdymas. Bet balsas veikė ir pasiekė, kam jis buvo skiriamas.

KELIAS ATGAL

1955 davė Ženevos dvasią. Šaltasis karas turėjo aprimti. Sovietai kalbėjo prieš propagandos kišimąsi, prieš "kurstymą". Sovietai susirado talkininkų Amerikos spaudoje. Nuskambėjo vienas kitas aštrus puolimas prieš Amerikos Balsą. Vadino jo darbą naiviu, nemokšišku. Kritikai pritarė kai kas iš kongresmanų. Puolimai privedė iki Informacijos agentūros direktoriaus pakeitimo ir taip pat dvasios pakeitimo pačioje programoje. Tai jau buvo žingsnis atgal. Prisidengiant taupumo sumetimais buvo likviduoti kalbėtojai iš šalies, šalia personalo. Prisidengiant propagandos tikslingumu buvo likviduota kritika Maskvos žygiam ir palikta tik "pozityvi" informacija apie Ameriką.

Kuria linkme, kokiais oficialiais argumentais buvo keičiama A.B. programa, koki to keitimo rezultatai informuoja Į Laisvę Nr. 15:

Amerikos Balsas, kuris yra 'J.V. Informacijos Agentūros' dalis, yra valdinė įstaiga. Jos tikslas informuoti pasaulį apie J.V. politiką, ekonominį bei kultūrinį gyvenimą. Kadangi amerikinio gyvenimo dalį sudaro ir Amerikos lietuvių gyvenimas, tai leidžiama informuoti ir apie lietuvių veiklą, o kartu ir apie veiklą lietuvių visame laisvame pasauly. AB informacija, kaip ir kiekviena informacija, vargu gali būti atsieta nuo propagandos.

Tačiau AB pareigūnai esą patyrę, kad anglų BBC radijas mieliau klausomas užsieny nei AB kaip tik dėl to, kad BBC pateikias tik grynus faktus be jokios propagandos bei polemikos. Todėl ir "Amerikos Balsas" jau kuris laikas pakeitė savo stilių ir stengiasi tik "informuoti, apie save, nesikišdamas į kitų "vidaus reikalus".

Kuo virto ta "amerikoniška" informacija Amerikos Balso lietuviškame skyriuje?

A. B. "išgryninta informacija pasidarė labai sausa.

Išskyrus tarptautinės politikos žinias, visa kita (apie 50 nuošimčių) yra gryna nuobodybė — tokios vidaus gyvenimo smulkmenos, kurios užsienio žmonėms, ypač už geležinės uždangos, nėra ir negali būti įdomios,

pvz., ilgos smulkios istorijos apie tai kas, kaip ir kodėl vyko Little Rock mieste, nuolatinis smulkmeniškas pasakojimas apie tai, kas ką siūlo ekonominei krizei pašalinti, kas ką pasakė apie raketierius ir pan. Apie tai jau buvo rašoma ir mūsų spaudoj."

Amerikos Balsas neteko balso, prikimo. Garsesnis ir skardesnis jis išsilaikė Miunchene:

"Anksčiau, kai AB programos nebuvo taip "išgrynintos", ir lietuviškosios galėjo būti įvairesnės. Turimomis žiniomis, daugiausia buvo klausomos Miuncheno transliacijos, nes jos duodavo komentarų, susijusių su Lietuvos gyvenimu. Klausytojai jas labai mėgo. Į abiejų skyrių prašymus atsiliepti Miunchenas gauna daugybę laiškų iš Lietuvos, o Vašingtonas, rodos, nieko. Miunchenas ir dabar vieną kartą į savaitę per radiją atsakinėja į korespondentų iš Lietuvos laiškus. Iš jų matyti, kad AB klausytojų Lietuvoje yra daug ir įvairiose jos vietose, nes laiškai gaunami iš visų kampų. AB girdimas ir Sibire. Kai prof. Pakštas kartą per Miuncheno radiją pakalbėjo į Lietuvos studentus, du klausytojai atsiliepė iš Sibiro. Aplamai Miuncheno skyrius iki pastarųjų laikų buvo glaudesniame kontakte su Lietuva tiek savo programomis, tiek ir per korespondenciją.

"Lietuvos komunistinė spauda, o kartais ir radijas, neretai nervingai reaguoja į AB. Įdomu pažymėti, kad Lietuvos spaudoj neteko pastebėti reakcijos į kitų Europos kraštų (Romos, Madrido) lietuviškas transliacijas. Lyg ir tektų daryti išvadą, kad jos mažai girdimos Priešingu atveju būtų nesupratamas komunistinių veiksnių reagavimas tik į AB ir abejingumas kitoms stotims."

TRAUKIMASIS IŠ BAZĖS EUROPOJE

1957 ir 1958 Chruščiovas nieko taip nepuola kaip Amerikos bazių. Tegul tik Amerika pasitraukia iš bazių, tegul pasitraukia pirmiausia iš Europos, tada bus viskas gerai. Salininkų tokiam reikalavimui randa net tarp vakariečių. Net tarp amerikiečių.

Amerika nesirengia kariuomenės iš Europos atitraukti. **Bet Amerika pasidavė gundymui atitraukti propagandines jėgas iš europinių bazių. Amerikos Balso nutildymas Miunchene yra Amerikos propagandos atitraukimas iš Europos.**

Tai laimėjimas tų amerikiečių kurių antrasis siekimas atitraukti iš europinių bazių ir karines jėgas.

M.

PRINCESĘ BARGARITĄ Londone sveikina Kanados ambasadorius, kai ji atvyko pietų. Princesė kalbėjosi apie savo kelionę į Kanadą.

LENKIJOS KOMUNISTAI BIJOSI AMERIKOS VYSKUPŲ PAGALBOS

Amerikos katalikų vyskupai numatė siuntinių Lenkijos gyventojam per Lenkijos vyskupus. Drabužių ir maisto buvo skyrę už 578,000 dol. Tačiau CRS - NCWC direktorius Msgr. Swanstrom gegužės mėn. paskelbė, kad Lenkijos valdžia reikalauja už tuos siuntinius muito 40,000 dol. Direktorius įspėjo : jei Lenkijos vyriausybė ir toliau reikalaus muito, tai siuntiniai bus atiduoti kitiem kraštam.

Lenkijos komunistai pasirinko geriau neduoti gyventojam siuntinių, kad tik vyskupų autoritetas tarp gyventojų nepakiltų. Laikraštis "7 Dni w Polsce" parašė, kad Amerikos katalikų vyskupų siuntiniai turi tikslą **"nužeminti Lenkijos valdžios autoritetą.... NCWC siekia ne labdaros. Tikrasis jos tikslas yra politinis.... Tai yra ne kas kita kaip siekimas pasėti tarp Lenkijos gyventojų vaidus".**

DIEVO MOTINOS PAVEIKSLŲ PARODA VOKIETIJOJE

Acheno mieste Vokietijoje atidaryta Dievo Motinos paveikslų paroda. Yra 154 garsiausi paveikslai. Laukiama, kad ją aplankys apie vienas milijonas katalikų iš visos vakarų Europos. Paveikslai, skulptūros, graviūros yra čia sugabenti iš 43 religinių centrų ir įvertinti 1,400,000 dol.

Nacių kankinė kandidatas į palaimintuosius

Vokietijos moterų katalikių mokytojų sąjunga kreipėsi į popiežių Pijų XII su iniciatyva paradėti Edith Stein beatifikacijos bylą.

Edith Stein buvo žydė. 1922 perėjo į katalikybę. Tada turėjo 31 metus. Įstojo į karmeličių vienuolyną Olandijoje. 1942, kai vokiečiai užėmė Olandiją, ją suėmė kaip žydę ir išgabeno į Lenkiją. Ten dujų kameroje nužudė.

Edith Stein buvo pedagogė filosofė, ir jos raštai rado didelio atgarsio po šio karo.

PROTESTANTAI IR KATALIKAI BENDRAME FRONTE

Vokietijos katalikų diena šiemet rengiama rugpiūčio 13-17 rytų ir vakarų Berlyne. Evangelikų bažnyčių tarybos pirmininkas vyskupas Dibelius, ta proga prisimindamas, kaip 1951 katalaikai parėmė evangelikų panašų suvažiavimą, kreipėsi į Berlyno evangelikus: **"Atidarykite savo duris broliam ir sesėm katalikam.... Mūsų tėvynės rytinėje dalyje mes stovime bendrame fronte".**

Mokytojai ir kareiviai

NATO konferencija Kopenhagoje nustatė, kad Islandija, Lichtenšteinas ir Costa Rica yra vienintelės valstybės, kur mokytojų yra daugiau nei kareivių.

VAIŽGANTAS

RIMAI IR NERIMAI

(4)

Šuo saviškių nebeskyrė. Bet bemiegant netikėtai užkluptas ir skaudžiai užmintas, šoko, it pablūdęs iš baimės, ir griebė virstančią per ji Katrę, už kur pakliuvo. Pataikė už minkštumos ir skaudžiai įkando. Paskui susigėdo ir, atsiprašyti už apsirikimą nemokėdamas, kaltai galvą nuleidęs ir gėdingai akim delbsėdamas, nuruseno į paklėtį.

Katrė savo būdu prapliupo visu užkimusiu balsu rėkti. Eina, pasikėlusi sijoną, per sodžių, rėkia ir visiems pasakojasi, kaip ji niekur nieko, o Nerimų pilkis kapt ir įkando.

—Jau tai visi Nerimai tokie, ne tik vienas jų pilkis!.....—pabaigė keršydama.

Iš visų kiemų vertėsi žmonės žiūrėti retai tepasitaikančio skandalo. Būriais apstojo Katrę, šaipėsi ir net bėgo šalin. Katrei dėl patvirtinimo savo žodžių teisybės paketinus net parodyti savo popą.

Juo Katrė rėkė ir skundės, juo visi jaunikliai juokės ir buvo laimingi, susilaukę naujo pajvairinimo savo buities. Tad visi apniko ateinantį dėdę Mykolą ir vienu balsu ėmė pasakoti Katrės nelaimę. Nieko nesupras damas, Mykolas kreipėsi į pačią komedijos veikėją; rimtai išklausęs jos nusisakymo, vis rimtai plačia kaip ližė savo plaštaka perbraukė Katrei per skaudamą vietą ir —

—Nieko, nieko! Nerimų pilkis tik pabučiavo.... Jau tokie visi Nerimai — Rimams seniai bučiuoja....

Katrei nuo to pamaloninimo tuoj geriau pasidarė. Ji šyptelėjo, pabučiavo dėdei Mykolui ranką ir, kaip niekur nieko, par dribsėjo namo. Ir viską užmiršo.

Tik sodžius neužmiršo. Jis pagavo: "Nerimai seniai Rimams bučiuoja", ir ėmė susiriesdami kvatoti ir vaizdžiai vaizdinti, kaip Nerimas Katrei pabučiavo ir kaip tai Katrei patiko. Sugužėjo visi į Rimus, priklykė, prilermavo ir į kitą kiemą išvirto.

Liko Rimai nustėrę. Viskas taip netikėtai atsitiko, taip seniai čia begirdėta sauvalingas juokas, jog iš pradžių tetesėjo šypsotis. Tik svetimiems iš pirkios išgužėjus, dirstelėjo į kits kitų nebepaniurusius veidus ir visi pasileido isteringai juoktis. Juokės Rimukai, juokės Rimaičios, juokės mokanti susivaldyti, bet šiuosyk nenorinti valdytis Rimienė, juokės nepratęs juoktis ir patsai senis Rimas. Juokės, dairydamies ne į savo dabar tik susigėdusią Katrę, bet pro langus į Nerimus.

Juokės, ir jų širdžiai lengvėjo. Lyg kas būtų garo katilo atkišęs kranaitį: be galo susispaudęs garas pūkštelėjo pro kiaurynę ir šnypštė, šnypštė, kol neliko tiek, kiek reikia. Lyg kas būtų perkūnsargį ūmai iškišęs į elektros pritvinkusį Rimų orą: sprogo, išsigriaudė ir liko gardus ozono kvapas po smarkiai audrai.

Ypačiai juokės nemokėdamas patsai Rimas. Jam baisiai patiko sodžiaus nuomonė, jog Nerimai seniai neva bučiuoją Rimams. Skaniai atkartojo tai, patvirtino ir, ūmai nutilęs, į šalį nusisukęs, persižegnojo: taip jam pasidarė lengva; visa Nerimų neapykanta kažin kur dingo. Paslapčiomis dirstelėjo į vyrą Rimienė, suprato, kas jo širdyje darosi, pradžiugo ir taip pat paslapčiomis persižegnojo....

Į visus Rimų namus sugrįžo pirmykštis ūpas. Užtat dabar paniuro Nerimų namai. Rimams sielojantis ar graužiantis, nebuvo taip žymu, nes tai buvo lėtų žmonių namai. Balsiakalbiams Nerimams paniurus, buvo labai žymu visame sodžiuje.

Dabar Nerimukai nebėjo į Rimus iš pykčio, o Rimukai, tai jausdami, nepadorėjos. Visas Nerimų pyktis suvirto ant vienų Rimų, lyg jie būtų kalti buvę, kad pilkis nuskriaudė Katrę, kad sodžiaus išdykėliai iš to pasidarė sau žaislą.

Juo skaudžiau buvo Nerimui, kad neseniai dar taip aukštai ant Rimų iškilęs, staigiai dabar vienoje akimirkoje į kažin kokią gilumą numarmėjo. Ir iš bedugnės vos vos bematė, kaip tie, su kuriais rungės, dabar yra laimingi ir iš jo juokiasi.

Juokiasi! To dar per visą amžių nebuvo prityręs, kad kas iš jo namų šeimynos tyčiotųs! Tad giežė apmaudą ant Rimo, degė kerštu, nemigo, nakčių. Griežtai taip, kaip pirmiau Rimas. Ir taip bent mėnesį.

Pilko gyvenimo dulkės, kaip vištai asloje pasikrapščius, sukilo ir uždengė šviesą, žmonišką ir dieviška.

BENDRA NELAIMĖ

Rimas su Nerimu pereitą rudenį po antrą sūnų išleido kareiviauti. Matės, būsią labai sunku gyventi; teksią vėl plūgų imtis patiem seniem šeimininkam. Bet, ačiū Dievui, mėsiedesugrįžo atkareiviavę vyresnieji sūnūs. Taip turėdamu po du stipriu artoju, kaimynai nelabai juto, stigdamu trečiojo.

Bet štai pačiame darbymetyje, prie suglamžytos ir sudriskusios kepurės greituoju prisiseges policisto ženklelį, visas užduses, įpuolė dešimtininkas į Rimą ir Nerimą ir, trumpai tarės:

— "Bilizacija". Per rytoj dieną išruoškite savo "zaposnuosius" biliotininkus — nebegriš.. — išbėgo toliau.

Nusigando visas sodžius. Retai kuriame kieme nebuvo atsitarnavusio kareivio. Kiekos darbininkų pritrūks!.. Visi rudens ir ateinančio mėsiedo planai sugriuvo: kiek ketinta vesti, kiek tekėti, kiek ūkių į jaunuomenės rankas atiduoti. Verkia meilužės ar dar tik tebelaukiančios savo karalaičių.

Dar labiau pravirko senesniųjų žmonos, suskubusios būreliu vaikų apsikrauti. Dažniausiai jos vienos belieka šeimininkės ir šeimininkai.

Antra tiek liko amatininkų žmonų, kurioms su vaikais tik sveikos vyro rankos tepelnė duonos. Jos nė ašarų nerado savo nelaimėms apverkti.

Iš pradžių tačiau visi ūkio rūpesčiai pasitraukė šalin. Prieš akis testovėjo vienas: karas. Mušis, šaudysis iš šautuvų, patrankų, kulkosvaidžių; mėtysis bombomis, badysis durtuvais, na, kaipgi čia gyvam beišlikti? Neliks, neliks!!! Ir tavo, meiluže, ir tavo, žmonele patiekėle, ir tavo, motute sengalvėle....

Niekas neatmena, kuomet bebūtų buvęs toks neramus vakaras, kaip liepos mėn. 18 d. 1914 m. Nesinorėjo eiti gulti; bet ir likus nebuvo apie ką kalbėti. Visų galvose ir širdyse tesant vienai sąvokai — karas — ir, nieko apie ji neišmanant, tegalėjai čiaupsėti, aimanoti ar berti vienais beprasmiais žodžiais.

—Taigi matai vo, ir pasidarė Tai kad pasidarė, tai pasidarė.... Ak, tu jejem.... E kas čia bebus.... — Ir taip be galo!

Pagaliau nenoromis išsiskirstyta po seklyčias ir klėtis. Atgulta, bet nemigta.

(bus daugiau)

KŪRYBOS PRIEDAS

Zenonui Ivinskui 50 metų

Tai buvo tą metą, kai vokiečiai naktį užėmė Daniją ir Norvegiją. Mes, jaunučiai studentai, stovėjome prie žemėlapio, ieškodami laikraščiuose minimų vietovardžių, kai auditorijon įsiveržė prof. Zenonas Ivinskis. Taip, tai turi būti Lietuvos istorijos paskaita, o mes dabar neramūs stovynuojame ties žemėlapiu.

Profesorius padėjo ant katedros storulį portfelį, kurį juokais apibūdindavom "prikimštas kaip karvės pilvas", prisigrūdo ir jis prie žemėlapio ir tuoj parodė ieškomas vietoves.

—Dabar prašau sėsti! Darbas lieka darbu. O dėl išsikėlimo ir dėl visų karų galiu pasakyti, kad laimės teisybė, — tarė profesorius ir tuoj atvertė savo užrašus. Kalbėjo jis kaip paprastai labai greitai ir labai garsiai. Jei langai praviri, tai ir į kitas auditorijas nuėjo Lietuvos istorijos mokslas. Po paskaitos jis vėl griebė savo storulį portfelį ir auditorijos duryse pradėjo kalbas su studentais. Kol pasiekė profesoriumą, pakalbėjo bent su dešimčia, visus vadindamas vardais, plodamas per petį.

Toks išliko prof. Zenono Ivinskio prisiminimas iš Kauno dienų. Nepaprasta energija, dinamiškumas, gilus savo dalyko žinojimas ir kartu didelė bičiulystė visiems, kurie atsiduria jo aplinkoje.

Vėliau teko dar arčiau pažinti šį visų mėgstamą ir mylimą profesorių. Jis skaitė paskaitas ir Vilniaus universitete. Ir čia su savo dideliu portfeliu, žengdamas plačiais žingsniais, jis labai tiko prie senų universiteto koridorių ir auditorijų. Lyg būtų Simonas Daukantas pasivaidenęs, skleisdamas gyvą Lietuvos praeitį, keldamas visų nuotaikas sunkiuose laikuose, skatindamas iš "praeities semtis stiprybės". Ir čia, okupacijų metais, jis buvo profesorius ir drauge bičiulis.

Jo paskaitose būdavo iki 400 studentų. Auditorija didelė, per kimšta. Katedra pastatyta ant paukštinimo. Ir kai jis įeina, katedrą sūkteli lyg kokią dėžutę, tuoj atidaro savo partfelį. Tada kalba. Jis tiek turi daug istorinių žinių ir taip nori kuo greičiau viską perduoti, kad skuba kaip įmanydamas. Paprastai jis nėra iš tyliakalbių, o atsistojęs prie katedros, jis balsą sustiprina. Taip didžiulė auditorija net dreba. Gali jį girdėti tokiam koridoriuje ir iš tolo atspėti, kur prof. Zenonas skaito paskaitą.

Kartą studentai padėjo jam raštelį ant katedros ir prašė kalbėti rečiau ir tyliau. Profesorius su šypsena pažadėjo "pasitaisyti iš savo klaidų". Pradžioje kokią dešimtį minučių tikrai kalbėjo ne taip garsiai

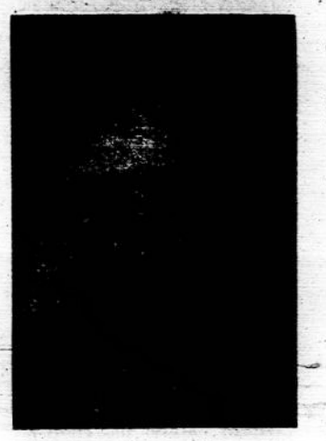

PROF. ZENONAS IVINSKIS

ir ne taip greitai. Bet kur pilnas entuziazmo susilaikys, kai tiek minčių galvoje ir tiek daug ugnies širdyje! Greit jis užmiršo studentų prašymą ir dar su didesniu tempu ir garsu pyškino savo paskaitą.

Vėliau mes susitikome Vokietijoje

ir teko iš arti stebėti, kaip jis dirba. Teko lankyti jo mažytį kambarį Romoje, matyti jo archyvus, iš kurių renka medžiagą Lietuvos istorijai.

Neišdildomą įspūdį padarė Romos vaizdas. Toje senoviškoje panoramoje, lyg ir Vilniuje, jis buvo lyg savas, lyg gyva senovės dvasia, kuri moka skleisti preitį, aiškinti, mielai ir uoliai patarnauti.

Jo kambarys buvo mažytis su marmuro grindimis ir drėgnas. Reikėjo valios ir pasišventimo gyventi tokiose sąlygose ir tiek dirbti. Bet tuos abu dalykus—valią ir pasišventimą—profesorius turi. Jis panašus į viduramžių vienuolį asketą, kuris visa atiduoda savo mokslui. Mokslas, mokslas ir daugiau nieko nebuvo jo kambaryje. Visur atskleistos knygos. Kai kur net apkulkėjusios. Ir nemėgink jų paliesti, tuoj jis užtrenks stipriu balsu. Atrodo, kad kambarį tvarkos nėra, nes kartais knygos kaip malkos sukrautos, dėžutėse suverstos ištraukos, filmos. Bet tik prisimink, paprašyk ką nors, beregint jis ištrauks ir paties ant stalo.

Stalas irgi retenybė. Jį apkloja laikraščiu ir nuolat ant jo rašo. Kai lapas pamėlsta nuo rašalo, kai ten begalės vardų ir datų, jis vėl pakeičia popierių.

Keliasi nepaprastai anksti ir tuoj išlekia į miestą. Vatikano archyvus atidaro 8 valandą, o prof. Ivinskis penkiolika minučių prieš atidarymą jau stovi prie durų.

Gali sugesti archyvo laikrodžiai, iš prof. Ivinskio pasirodymo visi žino, kad dabar penkiolika minučių prieš aštuonias.

Ten jis palaukia, skaitydamas knygas, kurių glėbį visada nešiojasi portfelyje. Patekęs vidun, jis šniokšdamas griebiasi darbo.

Pažįsta jį ten visi, ne tik monsignorai vedėjai, bet ir kiti archyvų tyrinėtojai. Tai "Lituanus", "profesore"! Ir visus stebina jo begalinė energija, dinamizmas.

Kai jis išsirita vidurdienio kaitroje į gatveles, ir čia Ivinskis pasilieka Ivinskiu. Šimtai pažįstamų italų, paprastų ir garsių žmonių, kurie iš toli jam šaukia itališkai "Sveikas, profesoriau". Kol jis pereina gatvę iki tramvajaus, pasišneka su dešimtimis, paploja per petį.

Jis visada apsirengęs kukliai. Apdaras jo nevaržo ir nemažina. Niekada neturėjo laiko domėtis savo išore ir, kaip jis sako, tai ir netinka rimtam mokslininkui. Tada matėm jį su UNNROs dovanotais batais, kurių paduose buvo prikalta daugybė vinių. Kai skubėdamas brūkštelėjo per grindinį, taip ir lekia kibirkštys.

Kas tik patenka į Romą, visi turi su juo susidurti. Vieni jį aplanko, o pas kitus jis pats atskuba, siūlydamas savo patarnavimus. Nors ir apverstas knygom, darbais, rūpesčiais, bet jis kiekvieną mielai važinėja po miestą ir paaiškina "iš peties". Vargiai kuris seniausias Romos gidas tiek žino, kiek profesorius. Aprodys ne tik muziejus, archyvus, bet užves ir į įdomią kavinę pailsėti. Todėl nenuostabu, kad profesorių Zenį, kaip jį vadina artimieji Romos lietuviai, visi pažįsta ir visi pamėgsta. Ir visi stebis jo didele energija ir nesupranta, kada jis miega, kai tiek daug dirba.

O darbo jis turi. Prof. Ivinskis ne iš tų, kuris pamažėl kilnotų senus archyvų popierius. Jis eina lyg audra, viskuo domėdamasis, visur dalyvaudamas.

Taip šimtai darbų jam atitenka. Ir jis jų nesikrato. Lyg begalinė darbo mašina jis ritasi pirmyn, tyrinėdamas archyvus, rinkdamas Lietuvos istorijai medžiagą, rašydamas Lietuvių Enciklopedijai straipsnius, uoliai dalyvaudamas spaudoje, mokslinėse draugijose (ir net tarptautinėse), sutikdamas ir palydėdamas lietuvius, kurie atvyksta į Romą. Jam gyva ir praeitis ir dabartis. Visur jis dalyvauja ir visur pareiškia savo nuomonę. Pareiškia taip, kad ir didžiausi jo priešai negali ant jo pykti; turi pasidaryti bičiuliu, nes ir jis kitų pažiūras gerbia.

Taip didelėje skuboje ir darbuose šisai energingas žemaitis šiemet, gegužės 25, atšventė 50 metų sukaktį.

Jo darbams apžvelgti reikėtų prirašyti daugel puslapių. Kas norėtų plačiau susipažinti, ką jis yra nuveikęs, gali rasti Lietuvių Enciklopedijoje. Ten bus ilgiausia eilė jo studijinių straipsnių, knygų.

Iš visų jo darbų didžiausiu reikia laikyti jo pastangas ištirti Romos archyvus, kurie dar lietuvių istorikų buvo beveik nepaliesti, išgriebti tai, kas yra galima, ir sukrauti medžiagą ateities istorikams. Tai sunkus ir toks reikalingas darbas. Jis lyg koks "mainerys" leidžiasi į praeitį ir ištraukia ne anglį, bet gryniausią, brangiausią medžiagą Lietuvos istorijai.

Prieš metus profesorius vedė Anglijos lietuvaitę Pauliną ir dabar jau turi butelį, kur dirba su dar didesniu pakilumu. Tad ir linkime mielam profesoriui taip nenuilstamai triūsti mūsų istorijos labui.

P. Jurkus

ANTANAS STRAZDAS ROMANE

Kun. Antanas Strazdelis, kaimo žmonių dainius, didelis originalas, kontraversinė asmenybė, apipinta anekdotais, višą laiką buvo populiarus. (Apie jį ne taip seniai rašė Darbininkas Kūrybos Priedo puslapyje. Red.) Patraukė jis ir *Kazio Plečenio* dėmesį, ir jis dar nepriklausomybės laikais sukūrė romaną apie Strazdelį, pavadindamas knygą **"Pulkim ant kelių".** Dabar šį romaną mums antra laida pristato Vagos leidykla. Pasirodė tik I tomas, greit išeis ir antrasis.

Romane vaizduojamas visas Strasdelio — Strazdo gyvenimas, pradedant jo gimimu iki jo pirmųjų kunigavimo metų (I tome). Rodoma, kaip Antanas gyvena kaime, sunkiai dirba dvare ir pradeda ieškoti teisybės, nekęsdamas socialinės santvarkos. Jis jau bernas, kai susidaro sąlygos mokytis. Paskiriamas tarnu pas ponų vaikus ir išvežamas į Panevėžį. Būdamas retų gabumų, jis kartu ir tarnauja ir mokosi. Vėliau jo ponas nebenori leisti su vaikais į Vilnių. Tada Antanas, susitaręs su tėvu, slapta pabėga iš namų. Jis pasirįžęs būti kunigu. Sprendimas padaromas paprastu apskaičiavimu — būdamas kunigu, labiau padės baudžiavos prispaustiems kaimo žmonėms. Ir tapęs kunigu, pasidaręs Strazdovskiu, — nes anuo metu aukštuosius mokslus galėjo baigti tik bajorai, — jis pasilieka toks pats kaimo žmogus, nesibijo darbo ir atsistoja prieš išlepusią bajoriją. Iš jos šaiposi, nesigaili aštrių žodžių, kaimui gi atiduoda ir savo darbą ir savo poetinį talentą.

Autorius, vaizduodamas Strazdelio asmenį, nesustojo ties juo vienu. Jam labiau rūpėjo išryškint ana 18 amž. gyventa aplinka, socialiniai santykiai. Taip jis pasakoja atskirais epizodais, visos knygos nesujungdamas bendra intryga. Romanas gauna mozaikinį charakterį, kur plačiai išskleistas fonas, o žmonės įbrėžti labai neryškiais kontūrais. Kartais jiems stokoja net minimalios psichologijos.

Norėdamas išryškinti socialinę nelygybę, autorius plačiai aprašinėja dvaro negeroves, žmonių sunkią dalią. Kai kur tos spalvos per daug sutirštintos. Visi anų metų bajorai ir kunigai per daug nujuodinti, padaryti lyg kažkokie žvėrys. To žvėriškumo, tiesa, buvo nemaža, bet autorius paduoda taip, kad sunku patikėti.

Knyga palieka įspūdį tik kaip ano meto fonas. Pats Antano Strazdo asmuo čia dar blankus. Antrasis tomas bus kur kas geresnis. Ten susitelkta daugiau ties juo asmeniu, aprašyti jo gyvenimo įvykiai, kurių dauguma virto anekdotais. Su antruoju tomu bus pilnas vaizdas ano kaimo poeto ir jo gyventos epochos. Tada, tikimės, bus proga pasisakyti ir dėl kitų romano savybių.

A.K.

PROFESORIŲ LEONĄ KARSAVINĄ PRISIMINUS

Ne taip seniai laikraščiuose pasklido žinia, kad Sibire mirė prof. Leonas Karsavinas. Nors jis ir buvo rusas, bet buvo sutapęs su Lietuva, ją pamilęs, tad verta nors trumpai prisiminti šią įdomią asmenybę.

Prof. Leonas Karsavinas Lietuvon pateko tuomet, kai Kauno universitetas rinko profesorius. Buvo jis pasitraukęs iš komunistinės Rusijos ir gyveno Prancūzbijoje. Kvietimą jis priėmė ir pasižadėjo per porą metų išmokti lietuviškai.

Pradžioje dėstė rusiškai ir savo pažadą ištesėjo — jis išmoko visai gerai lietuviškai. Kalbėdavo be klaidų, naudodavo naujadarus žodžius filosofijos, istorijos terminijai išreikšti. Žinoma, akcentas liko kiek slaviškas. Dėstė jis įvairius istorinius dalykus humanitarinių mokslų fakultete Kaune ir vėliau Vilniuje.

Prof. Leonas Karsavinas buvo iš tų žmonių, kurie savo asmenybe darė įtakos studentams, savo paskaitas sutraukdavo nemažą būrį. Mielai jis buvo kviečiamas ir į studentų parengimus dėl savo bičiulystės, paprastumo ir džentelmeniškumo.

Lietuviškai jis parašė didelį šešių tomų veikalą "Europos kultūros istoriją". Humanitarinių mokslų fakultetas dar buvo išleidęs dvi jo knygas rusiškai "Poemą apie meilę" ir "Poemą apie mirtį". Savo raštuose Karsavinas buvo sausokas ir nuobodus, tačiau visai kitoks buvo savo paskaitose. Tad gyvo jo žodžio pasiklausyti eidavo studentai.

Jis visada ateidavo punktualiai ir 15 minučių skirdavo pokalbiams apie aktualijas. Čia jis išdėstydavo savo pažiūras į bėgančius politikos momentus ir tada skaitydavo paskaitą. Viską buvo pasirašęs. Bet jo mintys dažnai šokdavo į šalį, ir tada jis pasakodavo. Šie įtarpai buvo įdomiausi. Tai buvo anekdotai, įvairios citatos iš didžiųjų rašytojų, jo kelionės nuotykiai.

Vokiečių okupacijos metu skaitė epizodinį kursą apie valdžios formas Europoje. Gale priėjo ir prie Mussolinio, Hitlerio ir Stalino. Ir čia, glostydamas savo barzdą, šypsodamas, jis pranašavo, kad pirmasis grius Mussolini, paskui Hitleris ir vėliausiai Stalinas. Jis paskaitose nesigailėjo aštrios kritikos diktatūrom. Kai studentai klausdavo, ar jis nesibijo taip kritikuoti vokiečių režimo, jis atsakydavo: O ką jie man seniui padarys!

Žvelgdamas į Europos ateitį, jis dėstė tokią teoriją: Europa po karų vėl virs žemės ūkio kraštu. Visą pramonę turės Amerika savo rankose. Ji gamins prekes ir jas pristatys Europon, ji žais beisbolą, o mes, europiečiai, arsime žemelę ir mokysimės. Tada sužydės didysis Europos mokslas ir menas.

Lietuvą jis buvo pamilęs ir dažnai sakydavo, kad jis daug rašo lietuviams. Lietuva prisikels iš vargo, ir jo raštus skaitys.

Jis buvo pravoslavas ir dažnai paskaitose kritikuodavo Romos bažnyčią. Kritikuodavo su meile ir prašydavo studentų, kad jam atsikirstų. Bet kas stos į grumtynes su profesoriumi. Tačiau jis buvo atviras Romos katalikų bažnyčiai, nes garbino du šventuosius: Joną nuo Kryžiaus ir Pranciškų Asyžietį. Dažnai ispaniškai deklamuodavo šv. Jono nuo Kryžiaus sonetus, mintinai cituodavo jo rašto ištraukas. O kalbėdamas apie šv. Pranciškų, net ašarą nubraukdavo iš susijaudinimo. Tada pakilia dvasia itališkai deklamuodavo jo "Saulės giesmę".

Tai ir privedė jį prie savotiškos mistikos, kuriai jis buvo visą laiką palinkęs. Tremtyje, Sibire, kartu vargdamas su lietuviais, jis rašė mistinius eilėraščius ir prieš pat mirtį perėjo į katalikus, nes jo dvasinis kelias jau seniai buvo paruoštas. Paskutinį patarnavimą jam suteikė lietuvis kunigas.

Prof. Karsavinas jau prieš I pas. karą profesoriavo Rusijoje. Jo sesuo buvo garsi balerina, vėliau šokusi Londone. Dažnai jis juokais prisimindavo, kad galima išgarsėti net ir tokiu daiktu, kaip šokiu. Jo sesuo esanti patekusi į visas enciklopedijas. Buvo aukštos kultūros, mandagus ir mielas, labai humaniškas ir visiems draugiškas, visus stebino savo išsilavinimu, kalbų mokėjimu.

A. D.

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Dail. K. Žoromskis** surengė savo kūrinių parodą Cape Cod, Mass., p.p. Lušių viloje. Paroda tęsėis per visą vasarą. Šiuo metu dail. K. Žoromskis savo studijoje New Yorke daug dirba, piešdamas naujus paveikslus.

● **Skulpt. V. Kašuba** daro stacijas pranciškonų vienuolynui Kennebunkporte. Šią vasarą pastatytas arch. J. Muloko suprojektuotas pastatas, kuriame bus visa 14 Kryžiaus kelių stočių. Šių stočių reljefinius paveikslus ir daro skulptorius V. Kašuba. Darbas numatomas baigti dar šiais metais.

● **Dail. V. Vizgirda** daro vitražą šv. Petro ir Povilo bažnyčiai Bostone. Dailininkas vitražą pats suprojektuos ir išpildys.

● **Kun. Stasys Yla,** grįžęs iš Romos, kur atsidėjęs rinko medžiagą Šiluvos istorijai, šiuo metu spaudai ruošia nedidelę knygelę apie Šiluvą, kurią išleis kun. M. Kemežis, Elizabetho, N. J., liet. parapijos klebonas. Didžioji monografija reikalauja dar darbo, ir jos parengimas užtruks ilgesnį laiką.

● **Aidų žurnalo** pirmasis rudens numeris bus iliustruotas dail. Arbit Blato kūriniais. Šis iš Lietuvos kilęs dailininkas, pagarsėjęs meno pasaulyje, turįs savo studiją New Yorke, šiemet sulaukė 50 metų.

● **Pasaulio lietuvių seimo metu** bus dailės paroda Riverside muzėjuje. Tikime, kad kilę nesutarimai tarp dailininkų realistų ir modernistų išsispręs gerai ir parodoje dalyvaus kuo daugiau dailininkų su geriausiais savo kūriniais.

● **Jaunimo literatūros konkursą** yra paskelbęs Akademinis Skautų Sąjūdis. Skiriamos dvi premijos po 150 dol. už prozą ir poeziją. Konkurso terminas baigias 1959 vasario 28.

● **Kultūros Fondas** skiria 1000 dol. premiją už reikšmingą lietuvių pasiekimą 1957-58 metais. Tai gali būti asmuo ar organizacija. Premija įteikiama New Yorke per Lietuvių Bendruomenės seimą. Jai skirti JAV LB Kultūros Fondas sudarė 9 asmenų jury komisiją. Premijos mecenatas yra Ohio Lietuvių Gydytojų draugija.

● **Liet. Rašytojų Draugijos** valdyba ateinantiems dviem metams bus sudaryta iš New Yorke gyvenančių rašytojų.

● **"Anykščių šileliui"**, A. Baranausko poemai, šiemet sueina 100 metų. Naują jo laidą išleidžia Liet. Knygos Klubas Chicagoje. Įvadą parašė dr. V. Maciūnas, iliustravo dail. Pr. Lapė.

● **Janina Liustikaitė,** solistė. Amerikos žemyne mano pasilikti iki Kalėdų ir koncertuoti lietuvių kolonijose. Paskui vėl grįš studijuoti į Romą.

● **Lietuvių Bendruomenėje** Amerikoje šiuo metu yra šešios apygardos: Los Angeles, Chicagos, Bostono, Hartfordo, New Yorko ir New Jersey.

● **Paulius Jasiukonis** yra baigęs Kalifornijos universitete filmų gamybos meno ir technikos studijas ir šiuo metu rengia tris lietuviškus dokumentinius filmus.

● **Lituanistiniai kursai** veikia Adelaidėje, Australijoje. Pirmąją paskaitą apie lietuvių literatūros pradžią skaitė Pranas Pusdešris.

Išvykdami atostogų, nepamirškite pasiimti lietuviškų knygų!

Sommerset Maugham paskutinė knyga

Sommerset Maugham priklauso moderniesiems rašytojams. Jis anglas. Pradžioje buvo gydytojas, vėliau už savo knygas uždirbo milijonus. Šie met jam suėjo 84 metai amžiaus.

Dabar gyvena Prancūzijos Rivieroje, tarp Monaco ir Nizzos. Čia anksčiau atvykdavo praleisti vasarų, dabar, gydytojų patartas, nuolatos apsigyveno. Nors ir sulaukė gilios senatvės, bet jis dirba visą laiką ir neseniai baigė paskutinę knygą, kurią pavadino "Point of View".

Kūrybai jis atidavė per 50 metų ir šia knyga nori ją baigti. Sakosi daugiau neberašysiąs, nes esąs pavargęs ir nebeturįs fantazijos. Tikrumoje jo rankos yra paliestos reumato, sunku jam net plunksną apimti.

Tačiau jis turi dar daug energijos, dar daug planų jo galvoje. Jis turi didelius sodus, pilnus gėlių ir kaktusų. Keletą mėnesių nori skirti sodams, o paskui mano leistis į kelionę. Galvoja aplankyti vidurinius ir tolimuosius rytus ir pasidairyti pasaulyje. Nors ir didelis jo amžius, — daugelis, sulaukę tokių metų, nieko nebeišgali, — bet jis juda. Tad manoma, kad, grįžęs iš kelionės, jis vėl rašys.

LIETUVIŠKOS vestuvės, dail. A. Dargio paveikslas.

Pas Punsko lietuvius

Salomėja Nakeliūnaitė, grįžusi iš Lenkijos, pasakoja apie Punsko lietuvių gyvenimą ir jų vargus

Punskas — tai mažas miestelis Lenkijoje prie pat okupuotos Lietuvos sienos. Bet jį mes žinome, nes iš ten ateina ne vienas laiškas į Ameriką, o iš čia plaukia siuntiniai, knygos, geri paguodos žodžiai. Toje apylinkėje yra apie 3,000 lietuvių, lenkų — 1,000. Priklauso Suvalkų apskričiai, kurioje gyvena apie 10,000 lietuvių.

Žinome, kad ten susikūrė Lietuvių Kultūros draugija, apjungianti visus Lenkijos lietuvius; prisimename, kad neseniai žmonės nemaža triukšmavo, kol paskyrė lietuvį kleboną. Bet vis dėl to tas kraštas mum yra tolimas ir mažai pažįstamas. Dabar jį mum priartino **Salomėja Narkeliūnaitė,** kuri birželio gale ten lankėsi, susipažino su Punsko lietuvių gyvenimu ir nūnai, grįžusi į Brooklyną, liepos 9 Balfo centrinėje įstaigoje papasakojo savo įspūdžius svečiam, kuriuos sukvietė Balfo reikalų vedėjas kun. L. Jankus.

Žemėlapiai

Savo pasakojimus S. Narkeliūnaitė pradėjo, ištiesdama Lenkijos ir Lietuvos dabartinius žemėlapius, kur nužymėtos visos sienos, administraciniai padalinimai. Pirštu ji vedė kelią iš Varšuvos į Punską, kur nuvažiavo birželio 19, palydėta Samaniūtės - Otrembskienės. Tai jau yra pasienio zona, ir buvo daug kalbų, ar nereikia kokio specialaus leidimo. Bet ji nežiūrėjo nieko - važiavo tiesiai nesiklausiusi, nes duotoji viza nenurodė, kad negalima lankyti pasienio zonos.

Pasiekė Trakiškių stotį, iš kur į Punską dar buvo apie trejetą kilometrų. Ten gi rado kelius blogus, duobėtus, gilią užmiršta provinciją ir plačiai sklindantį gandą, kad turi iš Amerikos atvažiuoti kažkokia lietuvaitė. Tais gandais niekas netikėjo: negi kas atvažiuos iš tiek toli į pasaulio kampą!

Tačiau, išvydę šią lietuvaitę iš Amerikos, visi didžiai nustebo ir jos pažiūrėti ėjo iš tolimiausių kaimų, surengė priėmimą, pasikvietė ir valdžios atstovus — apskrities viršininką, partijos sekretorių ir kitus pareigūnus.

Punsko miestelis

Patsai Punskas yra mažas provincijos miestelis, bažnytkaimis, kuris turi bažnyčią ir mokyklą. Žmonės gyvena kaimuose. Daugumoje jie ūkininkai. Kolchozų nėra. Jie čia gyvena nuo seno. Dar prieš antrąjį pasaulinį karą jie valdė tą pačią žemelę, kurioje ir dabar triūsia.

S. Narkeliūnaitei buvo progos aplankyti daugel kaimų, užeiti pas ūkininkus ir su jais pasikalbėti. Gyvenimas apskritai yra vargingas, daug skurdo, nes trūksta pinigų. Uždarbiai maži, o prekės brangios. Pavz. už dviratį reikia mokėti apie 1,500 zolotų, o tokią sumą uždirbti tegali tik per du mėnesius. Jei nori nusipirkti kostiumą, irgi reikia atiduoti dviejų mėnesių pajamas. Taip daugelis vos vos suveda galą su galu, negalėdami remontuoti savo pastatų, įsigyti kokios mašinos ūkiui.

SALOMĖJĄ NARKELIŪNAITĘ išlydi Punsko lietuviai su gėlėmis.

Kultūros namai

Viso ko centras yra Lietuvių Kultūros draugija ir jos namai, kur yra salė ir du kambariai. Ten susirenka jaunimas savo pramogoms, ten vyksta ir visi parengimai. Kultūros namus išlaiko valdžia. Tai kultūros draugijai ji nuvežė Brooklyno lietuvių padovanotą rašomąją mašinėlę.

Lietuviška mokykla

Čia veikia ir lietuviška vidurinė mokykla, kuri yra sujungta su lenkų mokykla. Jos direktorius yra lenkas. Prieš karą jis buvęs šovinistas, lietuvių nemėgęs. Dabar yra tolerantas mokas lietuviškai ir nedaro jokių kliūčių mokytis lietuviškai.

Apie šią mokyklą esame daug girdėję. Ji veikia keliuose privačiuose ūkininkų namuose. Svarbiausias jos rūpestis — tai vadovėlių trūkumas. Du vadovėlius pasisekė vietoje išleisti. Dalis įvežama iš Lietuvos, kiti atsiųsti iš Amerikos. Mokytojų nestinga. Kai kurie jų buvo nusiųsti net į Lietuvą į specialius mokytojų kursus.

Tuo metu, kai lankėsi S. Narkeliūnaitė, buvo mokyklos užbaigimo iškilmės, kuriose ir ji dalyvavo ir buvo apdovanota gėlėmis.

Lietuviška klebonija

Anksčiau čia buvo lenkas kunigas, bet lietuviams po ilgesnių kovų pasisekė išsikovoti lietuvį kleboną. Jis kilęs iš tos pačios apylinkės, gerai pažįsta vietos gyventojus. Taip pat ir vikaras vietinis lietuvis.

S. Narkeliūnaitė aplankė ir kleboniją. Tuo metu vyko laukų šventinimas. Klebonas važiavo į kaimus, ten laikė pamaldas. Valdžia kokių trukdymų nedaro, tik reikia iš anksto pranešti milicijai, kur ir kada važiuoja laukų šventinti.

Sekmadienį buvo lietuviškose pamaldose. Čia susirenka žmonės kaip Lietuvoje su šventadienio nuotaika. Bažnyčioje giedama lietuviškai, — yra geras parapijos choras, — pamokslas sakomas lietuviškai.

Po pamaldų paskui vyksta pokalbiai prie šventoriaus, kur išstatomos lietuviškos knygos nusipirkti.

Lenkų pareigūnai

Atvykusi į Punską, turėjo užsiregistruoti milicijoje. Ši nieko nesakė ir nenustebo, kad ji iš Amerikos. Milicija ir kiti valdininkai lenkai. Tik vėliau, paskutinę dieną, prieš išvažiuojant, prisistatė iš pasienio sargybos ir reiškė pretenzijų, kodėl ji neužsiregistravusi jų skyriuje, nes tai pasienio zona. Tačiau ir jie nieko nebesakė, nes S. Narkeliūnaitė po kelių valandų jau turėjo grįžti į Varšuvą.

Vos atkeliavus į Punską, vietos lietuviai surengė sutikimą Kultūros namuose, kur susirinko žmonių iš visų apylinkių. Pasikvietė ir Suvalkų apskrities viršininką (storastą) ir kitus pareigūnus. Viešnią pasodino tarp pareigūnų, ir ji vaišino amerikietiškomis cigaretėmis, klausinėjo, kaip lenkų pareigūnai žiūri į lietuvius. Apskrities viršininkas, kiles iš tos pačios apylinkės, buvo labai palankus lietuviams, nes jie išrinkę jį viršininku.

Pūsdami amerikoniškus dūmus, jie labiausiai teiravosi apie gyvenimą Amerikoje, apie darbininkus. Taip pat pasisakė ir dėl siuntinių iš Amerikos. Jų nuomone, — būtų kur kas geriau, jei Amerikos lietuviai remtų Punsko lietuvius kolektyviai, įtaisytų pavyzdžiui elektros laidus. Tada Punskas turėtų elektrą. Kai S. Narkeliūnaitė pastebėjo, kam tie laidai priklausys, jie atsakė: "Žinoma, valdžiai!" Tokiu atveju valdžia gali daryti, ką tik nori, gali tuos laidus vėliau nukabinti ir perkelti į kitą vietą.

Kilometras nuo Lietuvos sienos

Vos atsidūrusi Punske, ji iš vieno išgirdo nusiskundimą, kad kiekvienas atvykęs vis klausia: ar toli Lietuvos siena. Ji nepakartojo to klausimo, bet vėliau buvo progos prie jo prieiti iš kitos pusės.

Kai ją važinėjo po kaimus ir ūkininkus, ji kartą paklausė: ar galima perbėgti iš čia į Lietuvos pusę?

—Negalima! Niekas Lenkijos sienos nesaugo, nes niekas į ten nebėga. Tik sovietai saugo Lietuvos pasienį.

Aiškintojas pradėjo rodyti. Jie buvo tik per kilometrą nuo Lietuvos sienos. Tolumoje matėsi Lietuvos laukai su sargybų bokštais. Pasienyje yra iš abiejų pusių spygliuotų vielų tvora, jų tarpe griovys. Lietuvos pusėje eina trys sargybų linijos.

Niekas iš Lenkijos ir nenori bėgti į Lietuvą, kur gyvenimas daug sunkesnis. Nuvažiuoti gali tik labai svarbiu reikalu, gaudami leidimus iš valdžios. Anksčiau tuos leidimus duodavo lengviau, dabar esą nemaža suvaržymų.

PUNSKO LIETUVIAI. Kairėje pamaldos lietuvių bažnyčioje, viršuje — parduodamos lietuviškos knygos, apačioje — lietuviškos mokyklos mokiniai, baigę mokslo metus. Nuotraukos darytos S. Narkeliūnaitės, lankant Punsko lietuvius.

Vidaus reikalų ministerijoje

Atvykus į Varšuvą, jai susidarė galimybės pasimatyti su direktoriumi, kuris tvarko mažumų reikalus Lenkijoje. Jo įstaiga priklauso vidaus reikalų ministerijai. Direktorius senyvas žmogus, gerai pažįstas lietuvių reikalus, buvęs net Punske, išsikalbėjo gana ilgai ir nušvietė, kaip lenkai žiūri į Lietuvius.

Visoje dabartinėje Lenkijoje esą 600,000 mažumų. Lietuvių esą apie 15,000, bet jie ir slovakai sudarą daugiausia vargo. Lietuviai nesiskaito visai su vietine valdžia. Jeigu kas nutinka, juoj kreipiasi į centrą; žinoma, vietinė valdžia esanti tuo nepatenkinta. Visi laikosi labai vieningai ir taip pat visai nesiskaito su dabartine Lenkijos padėtimi. Buvo norėta išleisti lietuvišką laikraštį. (Tokius laikraščius turi ir kitos mažumos Lenkijoje). Lietuviai pastatė savo redaktorių kandidatus, kurie nebuvo valdžiai priimtini. Kai valdžia pasiūlė savuosius kandidatus, nepriėmė lietuviai ir paaiškino, kad esą geriau būti be laikraščio, nei skaityti spaudą, kuri jiem nepatinka.

Lietuvių komunistų dabar nėra. Anksčiau buvę keli, bet jie atnešė partijos knygutes ir grąžinę, sakydami: mes visai negalime pasirodyti lietuvių tarpe. Vietiniai lietuviai daro toki spaudimą, kad neįmanoma būti komunistu.

Komunistinė valdžia, duodama daugiau teisių mažumom, ypač skaitosi su lietuviais. Kaip direktorius sakė, jei kartais įvyksta muštynės tarp lenko ir lietuvio, lietuviai taip užaliarmuoja, kad iš muštynių padaro tautinės diskriminacijos klausimą. Centrinė valdžia stengiasi tokius išsišokimus užbaigti vietoje, neleisdama jiems pasiekti Varšuvos, geriau nubausdama lenką, nei lietuvį, kad nebūtų dėl to triukšmo.

Varšuvos lietuviai

Varšuvoje gyvena nemaža lietuvių, atvažiavusių iš Lietuvos. Jie tačiau nenori pasirodyti viešumoje. Bijosi. Tad ir Varšuvos lietuvių draugija silpnai veikia.

Bendros pastabos

Tiek Varšuvoje, tiek kitur yra nemaža prekių, bet žmonėms trūksta pinigų, tai mažai jų ir perka. Visi laukia pagalbos iš Amerikos ir visokiais būdais medžioja dolerius. Rusų karininkų niekur nematyti, bet vietiniai gyventojai juokiasi, kad jų esa daug paslėptų krašte.

Esant jai Poznanėje, kilo mieste gandas, kad dinges Gomula. Jai įvarė namaža baimės: ar begalės išvažiuoti, jei pasikeis vyriausybė. Tuoj griebėsi klausyti užsienio radijo. Tačiau jokio pavojaus nebuvo ir ji lėktuvu laimingai išskrido iš Lenkijos į Belgiją, kur apžiūrėjo pasaulinę parodą, o iš ten grįžo į New Yorką.

VENEZUELOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Dr. Irena Babianskaitė-Šeputienė, pirmoji iš keturių čia esančių lietuvių gydytojų, su pasisekimu baigė laikyti Caracas valstybiniame universitete medicinos egzaminus ir taip nostrifikavo savo diplomą.

Dr. Šeputienė gimė 1916 m. Kaukaze, medicina baigė Vytauto Didžiojo universitete Kaune. 1948 kartu su savo šeima motina, vyru ir sūneliu atvyko į Venezuelą. Iki šiol nors ir dirbo savo srityje, bet kaip ir kiti ne Venezueloje diplomuoti gydytojai geros vietos užimti negalėjo ir neturėjo teisės atidaryti savo klinikos.

Dabar dr. Šeputienė apsigyveno Caracas, jau gavo gerą vietą, o netrukus mano atidaryti net savo kliniką.

Caracas lietuvių kolonija džiaugiasi savo daktarės geru pasisekimu, tuo labiau, kad jinai iš pat pirmųjų dienų pasirodė ne tik kaip gabi gydytoja, bet ir labai nuoširdi nelaimės ištiktiems savo tautiečiams. Tokio pat gero pasisekimo linkime ir kitiems lietuvių kolonijos gydytojams.

DR. IRENA BABIANSKAITĖ-ŠEPUTIENĖ

Lietuvių Bendruomenė Venezueloje pradeda atgimti. Vieningai išrinkta nauja centro valdyba ir du atstovai į PL seimą — Jurgis Bieliūnas ir Leonas Staškevičius.

Kun. A. Perkumas stropiai ruošiasi penktai berniukų vasaros stovyklai, kuriai dabar ieško aukų ir padėjėjų.

P.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju kun. Antanui Perkumui už suteiktą man visokeriopą pagalbą tuo metu, kai nostrifikavau savo medicinos diplomą Caracas universitete.

Jis visada rūpinasi savo tautiečiais ir daug kartų padėjo mano šeimai sunkioje padėty. Už tai jam esu dėkinga.

Dr. Irena Babianskaitė-Šeputienė

Caracas, 1958.VI.17.

IŠ VISUR

● **Nukryžiuotojo Jėzaus** seserų vienuolija išsirinko naują vadovybę: Motina išrinkta sesuo Cicilija, buvusi mokyklos vedėja Bostone, dabar mokytojavusi Lawrence prel. P. Juro įkurtoje mokykloje; padėjėja — sesuo Elzbieta; patarėjos — buvusi vienuolyno motina Annunciata, sesuo Doloroza, sesuo Karmelita.

● **Putname** liepos 27 rengiama lietuvių susiartinimo šventė. Bus pamaldos 11 val., pamokslą pasakys Norwich vyskupas Bernard Flanagan. 4:30 — jubilėjinės 15-tosios mergaičių stovyklos užbaigimo programa. Kviečiami visi apylinkės lietuviai dalyvauti Nekalto Pr. seserų tradicinėje šventėje.

● **Moksleivių ateitininkų** rytų apygardos vasaros stovykla įvyks pas Tėvus pranciškonus Kennebunkporte, Me., nuo rugpiūčio 9 iki 24 d. Norintieji į šią stovyklą vykti, registruojasi vietinėje moksleivių ateitininkų kuopoje ne vėliau liepos 31 d. Priimami moksleiviai ateitininkai, kandidatai ir ateitininkų šeimų nariai. Mokestis 40 dol. už dvi savaites, 25 dol. už vieną.

● **Aleksas Dūdėnas,** 30 metų, iš Hamiltono, dirbdamas prie elektros laidų netoli geležinkelio linijos, buvo užmuštas pravažiuojančio traukinio.

● **Antrajai dainų šventei** ruošti sudarytas komitetas taip pat Chicagoje: pirm. prel. Ig. Albavičius, vicepirm. T. Blinstrubas ir ALRK Vargoninikų Sąjungos pirm., gen. sekr. A. Nakas, protokolų sekr. A. Kižienė, organizacinės kom. pirm. J. Kreivėnas, repertuaro kom. pirm. Vl. Jakubėnas, finansų kom. pirm. J. Švedas, spaudos kom. pirm. St. Daunys, technikinės kom. pirm. dr. Jur. Ašoklis, registracijos ir nakvynių kom. pirm. A. Ginteris, pirmosios pagalbos kom. pirm. dr. P. Kisielius. Komitetą sudarė JAV LB Chicagos apygardos valdyba, pavesta JAV ir Kanados LB valdybų.

● **Naujojoje Zelandijoje** studijuojančių lietuvių studentų pastangomis suruoštas vajus Lituanus žurnalui remti.

● **Argentinoje,** Buenos Aires, vagys įlindo į Kazimiero Kunigonio ir Juozo Kriščiūno metalo dirbinių fabriką, išsivežė kavos ir, ją išgėrę, fabriko sunkvežimin susikrovė skaičiavimo bei rašymo mašinas ir išdūmė. Po trijų dienų sunkvežimis surastas, bet visos mašinėlės taip ir dingo.

● **Juozas Mačikonis** su savo žmona Buenos Aires, Argentinoje, aerodrome laiko užkandinę, kuri prakeliaujančius lėktuvus aprūpina maistu. Jo žmona yra Regina Labanavičiūtė, vaidinusi vadovaujamas roles istorinėse Argentinos filmose. Ji yra kilusi nuo Biržų.

● **Pavergtos Jungtinės Tautos** veikia ir Argentinoje. Iki šiol lietuvius ten atstovavo agr. A. Šantaras ir prof. Vytautas Staugaitis. Pirmasis dabar išemigravo į Ameriką.

● **Margučio** žurnalo padidintas birželio numeris paskirtas Antano Olio prisiminimui. Sudėta daug nuotraukų iš jo veiklos.

● **Jaunimo stovykloje** prie Detroito jau stovyklauja jaunimas. Stovyklos šventė ir krikštynos bus liepos 27. Tada laimėjimams bus leidžiama lietuvių dailininkų dovanoti paveikslai. Šiemet stovykloje įrengtas knygynėlis, lietuviškų knygų skaitymas įtrauktas ir į stovyklaujančių programą. Knygynėlį įrengė Detroito ateitininkai sendraugiai.

Ieškomi

Jurkavičius Jonas, s. Jono, Šepkaurka Vincas, S. Vinco, Gosnickas Juozas, Jurkavičienė Bronislava, d. s. Stasio, Rožerauskienė Ole d. Aleksandro. Visi gyvena Chicagoje, Ill., ieško jų sesuo ir teta Stasė Lipskaitė Žultanskienė, anksčiau gyvenusi Akmenėje, dabar gyvenanti Papilėje. Be to, ieškomas Antanas Jurevičia gyvenąs Bostone, ieško Elenora Dausienė (Macaitė) iš Papilės. Jie patys, arba kas apie juos žino, prašom atsiliepti šiuo adresu: Anna Urbonienė-Šivickaitė, 620 Washington Ave., Waterbury, 8, Conn.

Emilija Simanavičiūtė, kilusi iš Marviankos Kaune. Ieško Ona Simanavičiūtė-Buividas, duktė Marijonos Jackevičiutės ir Antano Simanavičiaus, kilusių iš Marviankos Kaune. Rašyti: Ona Buividas, 121 No. 5 St., Brooklyn 11, N.Y.

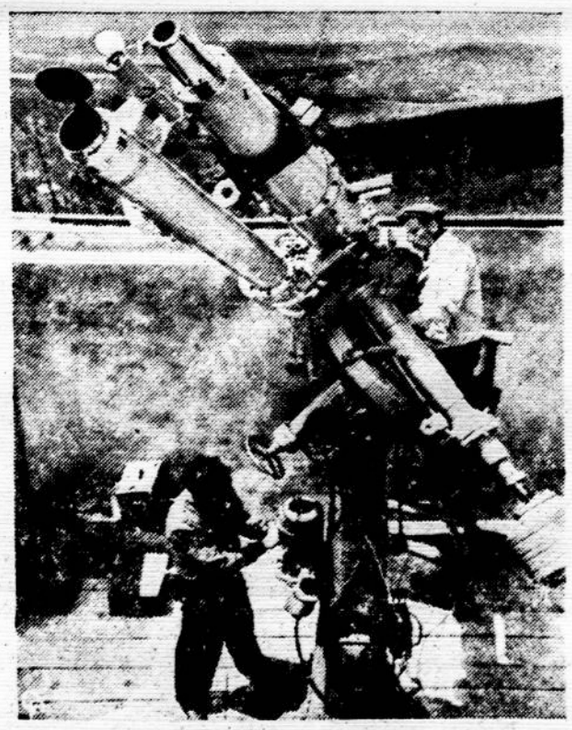

GEOFIZINIAIS METAIS visame žemės kamuolyje daromi stebėjimai. Čia matome rusų astronomus, nukreipiančius į tolimuosius rytus su teleskopais. Įdomu, ar ir per teleskopą jie žiūri, prisitaikydami partijos linijai?

Vasaros karščiai, miestų dulkės ir bendras nuovargis kiekvienais metais verčia poilsio ieškančius žmones vykti į atostogų kraštą — Maine.

Ir į pranciškonų vasarvietę daug lietuvių suplaukia pavasaroti. Taigi, ir šiais metais laukiame mūsų mielųjų prietelių ir visų lietuvių atvykstant prie Atlanto pasimaudyti ir atsigaivinti. Kadangi nedaug vietų teturime, prašome iš anksto rezervuotis kambarius, rašant šiuo adresu:

PRANCISCAN MONASTERY,
Kennebunkport, Maine

Vasarvietė veikia nuo birželio 15 iki rugpiūčio 20

ANGLIJOS automatinis helikopteris, kuris neturi lakūno, atlieka pirmąją bandomąją kelionę. Tokius helikopterius tuoj įves kariuomenėje ir laivyne.

ARTERIOSKLEROZĖ, JOS REIŠKINIAI IR GYDYMAS

DR. A. GRIGAITIS

Arteriosklerozė yra chroninė kraujo indų liga, kuri pasireiškia sustorėjimu, sukietėjimu, su kalkėjimu, elastingumo netekimo arterijų sienelių.

Ji gali apimti arba visą arterijų tinklą, arba gali būti lokolizuota smegenyse, širdyje, inkstuose galūnėse.

Šios ligos priežastys — nuodai, pav., švinas, infekcijos, paveldėjimas. Ligai išsivystyti pa deda aukštas kraujo spaudimas. Ja serga dažniau nutukę nei liesi; dažniau vyrai nei moterys; protinio darbo žmones, jos dau giau miestuose, nei kaimuose.

Paskutiniais metu svarbiausia arteriosklerozės priežastim laikoma nenormali riebalų apkaita. Apie ją šiame straipsnyje ir kalbėsime.

Anksčiau sklerozės priežastim buvo laikomi be kitų priežasčių gyvuliniai baltymai, šiandieną riebaliniai dalykai, taip vadinami lipoidai, iš kurių svarbiausias cholesterinas

Cholesterinas ir jo junginiai gana plačiai randami gamtoje. Jie sudaro žymią dalį žmogaus audinių, daugiausia jo įeina į riebalų sąstatą, taip pat randama ir kituose maisto produktuose.

Prasidėjus sklerozei, arterijų viduje, ant sienelių, pasirodo sustorėjimai, balsgani arba gels vi kristalai — plokštelės. Jų viduje yra geltonos spalvos masė, kurią daugumoje sudaro cho lesterinas. Šios plokštelės gali tiek sutirštėti, kad beveik užkemša smulkiąsias arterijas. Tada kraujotaka sulėtėja. Vėliau gali net visai sustoti. Širdies, smegenų sklerozės paveiktuose induose gali atsidalinti minėtoji plokštelė ir užkimšti širdies ar smegenų indą, kas veda prie širdies priepuolio ar smegenų sutrikimo.

Dažnai užsikimšusį indą pavaduoja gretimas kraujo indas ir teikia kraują užsikimšusiai sričiai. Kartais šis užsikimšimas baigiasi staiga mirtim. Indų užsikimšimas kojose, rankose gali būti gangrenos priežastimi.

Sklerozės priežastim gali būti ne tik per didelis kiekis vartojamų riebalų ir kartu su jais cholesterino, bet ir maisto apytakos sutrikimas; ypač cholesterino, kurio apytakoje reikšmės turi ir skydinės liaukos funkcija bei amžius. Pas senus žmones bendrai lėtėja maisto apykaita, kartu lėtėja ir cholesterino apykaita ir daugiau jo nusėda ant vidinių kraujo indų sienelių. Dėl to pas senus žmones sklerozė dažnas reiškinys.

Cholesterino kiekis kraujuje padidėja prie neštumo, inkstų ligų, diabeto, geltonligės, podagros, nutukimo ir prie kaikurių infekcinių ligų. Amerikiečiai dabar valgo gana daug riebalų, 50 proc. daugiau nei jų tėvai, ir už tai moka jų širdys. Korėjos karo metu buvo ištirti 300 žuvusių amerikiečių karių kūnai. Nors jų vidutinis amžius buvo 22, bet 77 proc. rodė širdies sklerozės žymes. Priežastis — riebus maistas, nepaprastas nervų įtempimas, riebalų apykaitos sutrikimas. Gi belaisvių, grįžusių iš komunistų, daviniai priešingi — širdys be sklerozės žymių.

Švedų mokslininkas pastebėjo, jog nuo sklerozės švedų miršta šešis kartus daugiau nei norvegų, nes švedai dideli kiaušinių mėgėjai. Suomijoje paskutinio karo metu dėl kiaušinių, riebalų, mėsos stokos mirtingumas skleroze sumažėjo per pusę.

Eskimai, vartodami per daug riebalų, labai anksti suserga skleroze.

SIMPTOMAI IR LIGOS EIGA

Arteriosklerozė vystosi pamažėli, bet nuolatos eina pirmyn. Pirma pradeda kietėti rankų, kojų smulkios arterijos, vėliau paliečia storesnes ir net širdies, smegenų ir t.t. arterijas. Dažnai žmonės nejaučia artėjančio pavojaus, kol netikėtai įvyksta šir dies priepuolis — užsikemša širdies arterija — trombozė, arba griebia apopleksijos priepuolis — užsikemša smegenų kraujo indas arba jis sprogsta. Per ankstyva senatvė rodo sklerozės pradžią. Jau seniai sakoma, jog tarp senatvės ir sklerozės yra glaudus ryšys. Kartais atsitinka, kad žmonės 40-50 ir net 30 metų miršta dėl sklerozės.

Ligos simptomai: atminties nusilpnėjimas (prie bendros sklerozės), svaigulys, galvos sopėjimas, akyse raibavimas, nemiga, šaltos kojos, bendras sveikatos silpnėjimas.

Prie širdies indų sklerozės būna širdies spaudimo jausmas, kuris pereina į skausmus širdies srityje, kairėje rankoje, kartais atsiliepia į kaklą, apatinį žandikaulį, o kartais vietoj skausmų širdies srityje jaučiamas deginimas po krūtine. Sunkiausiuose priepuolio atsitikimuose — mirties baimė.

PROGNOZĖ, PROFILAKTIKA, GYDYMAS

Susirgęs arterioskleroze ir be sigydąs, tinkamai savę prižiūrėdamas, žmogus gali sulaukti ir senatvės. Bet mirtis gali ištikti ir vidutinio amžiaus žmogų. Tai dažniausiai atsitinka, kai užsikemša kraujo iñdai širdyje, smegenyse arba smegenyse sprogsta sklerozės paliestas kraujo indas ir įvyksta kraujo išsiliejimas. Užsikimšimas — trombozė indo galūnėse, kaip esu sakęs, veda prie kojos ar rankos gangrenos. Tokiuose atvejuose tik laiku padaryta operacija gali išgelbėti padėtį.

Kartais turi reikšmės ir ne cholesterino kiekis, naudojamas maiste, bet jo apykaita. Atsimenant, kad cholesterino apykaita priklauso nuo nervų sistemos, pirmiausia ją ir reikia sutvarkyti. Tas liečia ypač proto darbuotojus. Čia padeda lengvas sportas, pasivaikščiojimas, grynas oras, iškylos į užmiestį. Fizinis darbas palengvina maisto ir tuo pačiu cholesterino apykaitą. Sergą skleroze ar į ją palinkę, privalo vengti nervinių sukrėtimų, kurie iššaukia arterijų spazmą, pakelia kraujo spaudimą.

Sklerozinio pobūdžio skausmai širdies srityje perspėja žmogų, jog laikas susirūpinti savo sveikata.

Ar šie skausmai skleroziniai, gali nustatyti tik gydytojas. Nors ir vidurinio amžiaus žmonės, turėdami aukštą spaudimą, turi sekti cholesterino padidėjimą kraujuje. Tyrimai atliekami laboratorijose.

Juo anksčiau pradedama gydytis, juo pasiekiama geresni rezultatai.

Svarbu sumažinti iki normos cholesterino kiekį kraujuje ir sutvarkyti jo apykaitą. Kalifornijos prof. Hoffman padarė ban dymą su savim. Šešias savaites vartojo maistą su gausiais riebalais ir savo kraujuje rado cholesterino didelį kiekį. Pakeitus maistą, kraujas vėl grįžo į normalią padėtį. Todėl gydymui svarbu tinkamas maistas, normalus gyvenimas, poilsis. Reikia mažinti vartojimą kiaušinių trynio, kiaulienos, riebios mėsos, žuvies, riebios paukštienos, kiaulės taukų, lajaus, margarino, grietinės, riešutų, pieno, riebaus sūrio, ledų, rūkytos dešros, sviesto, aliejaus.

Gydymui tinka liesa mėsa, liesa žuvis, nugriebtas pienas, kaimiškas sūris, vaisiai, daržovės, stambaus malimo juoda ar balta duona. Pastaruoju laiku buvo bandyta įvairių vaistų nuo sklerozės, bet iki šiol tai ir lieka bandymais.

LEO VOSS, 79, iš Springfield, Mass., atvyko su savo laiveliu į Long Island. Jo žmona žuvo su Titanicos laivu 1912 m., ir nuo to laiko jis ieško antros žmonos, kuri būtų tokia pat gera kaip ir pirmoji.

NORWOOD, MASS.

Atsakymas Dzūkui

Darbininko birželio 20 korespondencijoje iš Norwoodo buvo rašyta, kad susirgęs "Vincas Kudirka, mūsų parapijos darbščioji bitelė, katalikiškųjų organizacijų veikėjas". Džiugu pranešti, jog V. Kudirka vėl jaučiasi gerai ir yra dalyvavęs Amerikos lietuvių kongrese Bos tone birželio 27-28.

Bet tuo metu - birželio 27 - Darbininke pasirodė Dzūko iš Norwoodo atsiliepimas į mano korespondenciją. Dzūkas man prikišo mokydamas, kad "būtų gera, kad ir P.J. pasektų Kudirkos pėdomis ir įsijungtų į tas organizacijas, kuriose Kudirka dirba". Girdi, "stovėti nuo šalyje ir pagirti dirbančius yra kur kas lengviau, nei pačiam įsijungti į organizacinį darbą".

Jei tai būtų rašęs pats P.V. Kudirka, tai galima būtų ir patylėti: žmogus daug dirba, gali ir kitiem žodį pasakyti. Bet Dzūkas su savo pastaba išlindo kaip yla iš maišo; juo labiau, kad jis turėtų gerai žinoti, kas P.J. pakliudė darbuotis kai kuriuose organizacijose. Prieš keletą metų P.J., atvykęs į šį miestelį, įsijungė į parapijos chorą, Balfą, LDS ir visa širdimi talkininkavo Federacijos 10 skyriui. Matyti, Dzūkui tai nelabai patiko, jei kartą prie kitų pareiškė: "kam mums to P.J. reikia — mes ir be jo turime užtektinai brangių žmonių". P.J. tada pasitraukė, kad užtektų vietos tiem brangiem asmenim. Dzūkas dar galėtų prisiminti, kaip jisai kitu atveju sakė, kad "kur P.J. dalyvauja, tai jie negali būti, nes jiems vietos per maža". Kam tada priekaištauti, kad P.J. "stovi nuošalyje"?

Nei P.J., nei kiti nestovės nuošaly kai kurių draugijų, kai Dzūkas su savo aplinkos žmonėmis pakeis taktiką ir pažiūras į bendrą organizacinį darbą. Šiuo atžvilgiu patartina pačiam Dzūkui "pasekti pėdomis Kudirkos", kuris visur nuoširdžiai dirba ir visus į darbą telkia, o ne nuo jo stumia.

P.J.

Red. pastaba. Dzūko korespondencijoje (birželio 20), perrašinėjant sunkiai išskaitomą rankraštį, vietoje LDS 3 kuopos atsirado KDS 8 kuopa, ir vietoje vyčių 27 — išspausdinta vyčių 12.

Jis MIRĖ BADU . . .

Balfo centrinė įstaiga gavo laišką iš Chicagos. Laiške rašo:

"Gerbiamas Balfo reikalų vedėjau,

gavęs pranešimą, kad bus pasiųsta vaistų ponui V., aš esu labai patenkintas ir nuoširdžiai dėkoju. Tikrai tikiu, kad jis yra labai blogoje padėtyje ir tos jūsų pagalbos buvo labai reikalingas. Tai jį sustiprins ne tik fiziškai, bet ir dvasiškai.

Anksčiau dar turėjau vieną asmenį, dėl kurio norėjau kreiptis į tamstas, bet dabar sužinojau, kad yra miręs, ir jaučiu sąžinės graužimą, kad neprisiruošiau kreiptis į jus ar pats suteikti pagalbą.

Nors ir atrodo neįtikėtina, bet jis tikrai mirė badu; anksčiau man rašė, kad neturi valgyti, yra ligotas ir negali dirbti. Turėjo sūnų, bet jis nepadėjo ir taip mirė visų apleistas badu".

Panašių laiškų Balfas gauna kasdien. Visuose šaukiamasi pagalbos arba už suteiktą pagalbą dėkojama. Tenelieka nė vieno, kuris neprisimintų kenčiančių ir jiems nepadėtų!

Riebiausio žmogaus vargai

Bremen, Ind., susirgo vyras, vardu W.E. Hughes, sako, riebiausias vyras pasauly. Metų jis turi tik 32, bet svarų turi 1.041 ir storio 122 colius. Kai susirgo, atėjo netikėta nelaimė: jis netilpo pro kambario duris ligoninėje ir negavo tokios lovos, kurioje jis tilptų ir kuri nuo jo svorio nesulūžtų. Jis tad gulėjo savo automobilio priekaboje šalia ligoninės. Joje ir mirė.

VASARA VISUR. Ir vaikai ir šunes, ir drambliai, ir ruoniai vargsta nuo didelių kaitrų.

MALDININKŲ KELIONĖS

į Kennebunkporto pranciškonų vienuolyne esančią

LIURDO GROTĄ

kiekvieną šeštadienį ir sekmadienį per birželio, liepos, rugpiūčio mėnesius.

Šeštadienių vakarais

8:15 val. žvakių palaiminimas, procesija ir rožančius; grotoje pamaldos, palaiminimas Švč. Sakramentu, Liurdo vandens palaiminimas, specialios maldos už ligonis.

Sekmadienių vakarais

7 val. šventoji valanda prie išstatyto Švč. Sakramento, rožančius, Marijos himnas, palaiminimas.

SIUNTINIAI SIUNČIAMI Į SOVIETŲ RUSIJĄ —

UKRAINĄ, LIETUVĄ, BALTGUDIJĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS.

Pasinaudok patikimu, kruopščiu ir greitu mūsų firmos patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 West 14th Street, New York 11, N. Y. Tel. CHelsea 3-2583

MŪSŲ SKYRIAI:

116 East 7th St. New York City Tel. YU 2-0380	332 Fillmore Ave. Buffalo 6, N. Y. Tel. MOhawk 2674	132 Franklin Ave. Hartford, Conn. Tel. CHapel 6-4724
900 Literary Rd. Cleveland 13, Ohio Tel. TOwer 1-1461	11339 Jos. Campau Detroit 12, Mich. Tel. TOwnsend 9-3980	632 W. Girard Ave. Philadelphia 23, Pa. Tel. WAlnut 5-8878

Norėdamas siųsti siuntinį giminėms ar draugams, kreipkis į patyrusią, mandagią ir efektingą mūsų įstaigą viršminėtuose miestuose, kuri Jums maloniai duos reikalingų informacijų.

Mūsų didelė ir patikima firma yra jau patenkinusi tūkstančius klijentų.

100% garantuoja, kad kiekvienas siuntinys bus įteiktas.

Bus išsiunčiamas 48 valandų laikotarpyje.

Pasieks savo paskyrimą 6-7 savaičių laikotarpyje; oro paštu 7-12 dienų.

Jūsų siuntinys jus gali dar pasiekti iki PETIES LAIKOTARPIO.

[illegible] didį pasirinkimą pirmos rūšies maisto dalykų, kaip sviesto, a bajos, kavos, taukų, ryžių, kumpio ir t.t. Taip pat medžiagų: vilnonių, šilkinio šilko, visokios rūšies odos, nosinukų, avalinių, laikrodžių ir kit. pigiausiomis kainomis.

Atminkite, kad mes esame specialistai visuose siuntinių reikaluose.

IŠPARDAVIMAS—PROGA!

Visą LIEPOS mėn. išparduodami dideli kiekiai importuotų ir kitų

VILNONIŲ MEDŽIAGŲ

gaunamų 3 krautuvėse pačios didžiausios ir tos rūšies vienintelės firmos

S. BECKENSTEIN, Inc.,

118-125-130 ORCHARD ST., cor. Delancey, NYC. GR. 5-4525

S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai ir ukrainiškai

KRAUTUVĖS ATVIROS KASDIEN IR SEKMADIENIAIS, IŠSKYRUS ŠEŠTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAKARO

Pradžiuginkite savo gimines ir artimuosius

LIETUVOJE, LATVIJOJE, ESTIJOJE, GUDIJOJE, UKRAINOJE IR UŽKARPAČIO RUSIJOJE!

Pasiųsk jiem vilnones atlaikas suknelėm, eilutėm, apsiaustam

Muitas už vilnones atlaikas yra mažesnis, negu už pasiūtas sukneles

Vilnones medžiagas iš ritinių ir atlaikas pačiom prieinamiausiom kainom visam mieste jums sūlo 3 stambios krautuvės

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

MEDŽIAGOS Į LIETUVĄ

Turime medžiagų vyrų ir moterų rūbams; vilnonės bei šilkinės medžiagos moterų suknelėms ir skaroms.

Visa, ką norite siųsti į Lietuvą gausite:

I. CIGMAN, INC.

161 Orchard Street, New York 2, N. Y.

Telef. GR 5-0160

Kalbame rusiškai, lenkiškai, vokiškai ir lietuviškai.

Atdara šiokiadieniais, šeštad. bei sekmad.

SIUNTINIAMS Į LIETUVĄ!

Tamsta rasi didelį pasirinkimą vilnonių medžiagų vyrų kostiumams ir švarkams, moterų eilutėms, suknelėms bei švarkams.

Maišytos ir rayoninės medžiagos parduodamos griežtai urmo (wholesale) kainomis.

K and K FABRICS

1158 East Jersey Street, Elizabeth, N. J.

PRIE CITY SAVINGS BANK Tel. EL 4-1711

ATDARAS KETVIRTADIENIAIS IKI 9 VAL. VAKARO

Mūsų kainos vyrų drabužiams prasideda nuo 9.50 už pilną eilutę

ALBERT F. PETERS

(Petrauskas)

Apdraudos ir knygvedybos patarnavimas

Federalinių, valstybės ir miesto taksų pildymas

116-55 Queens Boulevard,

FOREST HILLS 75, N. Y.

Tel. VI 3-1177

NAMŲ ADRESAS:

106-53 95th St., Ozone Park 17, N. Y.

SPORTAS

CHICAGOS SENIEJI SPORTININKAI

Chicagos lietuviai sportininkai mano rengti sporto šventę ir paminėti du lietuviams sportininkams svarbius įvykius. Spalio 25 manoma surengti 20 metų sukaktuves nuo pirmos Lietuvos olimpiados 1938 m., spalio 26 — banketas, kuriame paminės Jack Sharkey 40 metų dalyvavimą sporte.

Sporto komitetą sudaro šie asmenys: Stanley Balzekas, vienas iš didelių automobilių pardavimo savininkų; Peter Barskis, buvęs žymus futbolininkas, dabar didelis baldų pardavimo savininkas; Aleksas Kigas žymus stipruolis, buvęs Chicagos ir Illinois laimėtojas; Bill Bartush buvęs žymus ristikas Amerikoje, Anglijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir Lietuvoje; Edvardas Šulaitis — Sporto Žinių ir sporto skyriaus Draugе redaktorius; John Jakubs (Jakubauskas), buvęs žymus sporto programų rengėjas; Vera Trucinski, Jack Sharkio pusseserė Chicagoje; Jack Karwales, buvęs žymus futbolininkas, dabar vedėjas didelės automobilių pardavimo įstaigos; Ray Gostautas, buvęs krepšinio ir "softboles" žaidėjas ir mokytojas; Aleksandras Laurinaitis ir fotografas Gordon Gudas.

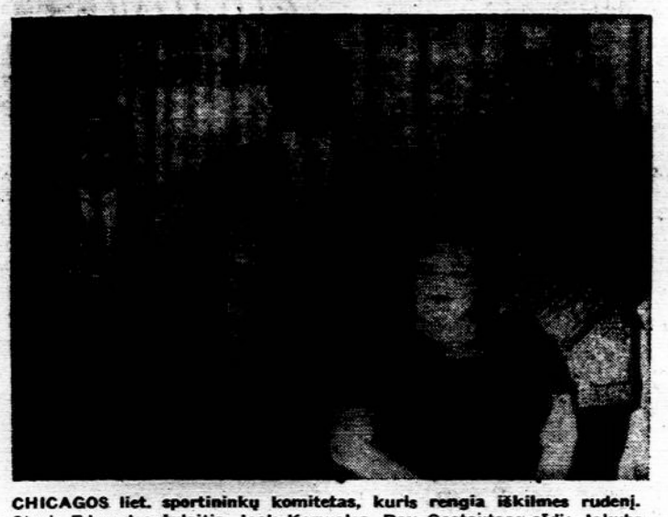

CHICAGOS liet. sportininkų komitetas, kuris rengia iškilmes rudenį. Stovi: Edwardas Šulaitis, Jack Karwales, Ray Gostautas; sėdi: Jakubs (Jakubauskas) ir Vera Trucinski.

Nebraska, Omaha

Paremkime lietuvių seminariją Romoje

Liepos 20, sekmadienį, parapijos mokyklos kieme rengiamas piknikas, kurio pelnas skiriamas lietuvių seminarijai Romoje. Parapijos jaunimas platina bilietus.

Kaip žinoma, ši seminarija yra išlaikoma iš aukų, surinktų Amerikoje. Jau ir Omahoje buvo renkamos aukos, bet jos buvo nepergausiausios. Dabar, norėdami tas aukas padidinti, nutarė suruošti pikniką, į kurį kviečiami atsilankyti visi. Šiam parengimui dovaną paskyrė George Bazar, kuris yra gimęs ir augęs Amerikoje ir Lietuvos niekada nėra matęs. Lietuviškai kalbą nepergeriausiai, bet, norėdamas padėti lietuviams ir pasekti savo tėvų pėdomis, jis ir paskyrė dovaną. Tie, kurie negali atvykti į parengimą, savo auką gali atsiųsti klebonijon.

Vietinis.

MAŽIEJI ĮVYKIAI PASAULYJE

Politinis konfliktas Briuselio parodoje

Briusselio tarptautinėje parodoje Čekoslovakijos paviljone yra lenta muziko Mozarto garbei. Joje įrašyta, kad Austrijos Salzburgas ir Viena, kur Mozartas gimė ir gyveno, tai buvo tik vargo laikotarpis Mozartui. Tiktai "auksinėje Prahoje" muzikas rado įvertinimą ir laimę... Po tokio Mozarto "suvalstybinimo" komunistinės Čekoslovakijos naudai Austrijai beliko pareikšti protestą.

Vis tai iš "supuvusių" Vakarų

Lenkų vyriausybės apskaitymu, 200,000 asmenų Lenkijoje gyvena iš siuntinėlių, kuriuos jie gauna iš giminių ir pažįstamų iš tų "supuvusių" Vakarų.

Nepradėk su velniu riešutauti

Paryžiuje amerikietis Sidney Bechet, pagarsėjęs džiazo muzikas, prieš metus pažadėjo dalyvauti programoje koncerto, kurį rengė komunistų laikraštis "L'Humanitė". Amerikos atstovybės įspėtas, muzikas paskiau atsisakė dalyvauti programoje. Komunistų laikraštis iškėlė jam civilinį ieškinį pusketvirto milijono frankų (apie 8,000 dol.).

De Gaulle prieš mirusį Petainą

Prancūzijos dabartinis min. pirm. de Gaulle atmetė prašymą leisti perkelti maršalo Petaino palaikus į Douaumont, kur yra palaidoti jo kovų draugai. Atmetė dėl dviejų priežasčių. Esą jei de Gaulle sutiktų, tai reikštų, kad jis pritaria Petaino elgesiui. Antra, niekur nesą parašyta, kad karo vadas turįs būti palaidotas drauge su savo kariais.

Paryžiaus pamestinukai

Paryžiuje šiemet padidėjo skaičius automobilių, kuriuos savininkai palieka gatvėse ir daugiau jais nesirūpina. Tokių "pamestinukų" randa po 600 per mėnesį.

Mokinių protestas Vengrijoje

Vengrijoj vidurinės mokyklos mokiniai, gedulo dėl Nagy ir Maleter nužudymo ženklui, ant mokytojo staliuko padėjo uždegtas žvakes. Už tai visiem buvo neleista laikyti baigiamųjų egzaminų.

Karalienei Elzbietai nedavė rankos

Anglijos karalienės Elzbietos palydovam užėmė kvapą, kai karalienė Elzbieta ištiesė ranką džokėjui Smith, o jis rankos nepaėmė, tik kariškai atsaliutavo. Karalienė norėjo padėkoti Smithui, kuris jojo josios arkliu ir laimėjo. Bet Smith ir prieš karalienę laikėsi džokėjaus taisyklių, pagal kurias jam draudžiama kam nors paduoti ranką, kol ji neįvedė arklio į tvartą ir nenubalnojo.

Lenktynėse

Italijoje, prie Rapallo, tūkstančiai žiūrovų kėlė ovacijas vienam lenktynių bėgikui, kuris į tikslą atbėgo nepaprastu greičiu ir nepavargęs, kai tuo tarpu kiti lenktynių dalyviai jau buvo "išsipompavę" ir pavargę. Vėliau paaiškėjo toks dalykas, kad tikslą pasiekė ne Alfredo Ponti, bet jo brolis dvynukas Pietro. Lenktynes pradėjo vienas, o prieš galą, kada visi bėgikai pavargsta, jo brolis Pietro lindėjo krūme ir, staigiai pašokęs, įsimaišė į bėgikų skaičių ir užbaigė "laimėjimu".

Kad būtų linksmiau...

"Vytuk, ar jau mama pasveiko?"

"Tai jau kaip ir. Aš du kartu šiandien gavau. Bet tėtės - tai dar nedrįsta".

★

Vyras: "Manau, negerai, jei tėvai barasi vaikų akyse".

Žmona: "Visai sutinku, bet ką gi daryt — negi laikysi visą laiką vaikus gatvėje".

★

Ji: "Brangioji, tavo tas draugas man tarodo vis dėlto jau gerokai senstelėjęs".

Draugė: "Tokiu atveju, žinoma, jis tau geriau tiktų".

★

Svečias: "Padavėjau, sriubo je, va, radau misinginę spilkelę".

Padavėjas: "Bet, ponas, menue už 3.5 dol. negalime dėti auksinių spilkelių".

★

"Dievaž, negaliu pakęsti šios dainininkės, Ji visą operą gadina. Žinam, kol nesuardė dar nervų".

"Palauk, nesijaudink, kitame veiksme ją pakars.

VICEPREZ. NIXONAS Baltimorėje atidaro sporto rungtynes.

Lietuvos Generalinio Konsulo New Yorke paieškomi asmenys

Aliukonytė, Agota ir Marija, dukterys Pranciškaus, iš Bučkiemio k., Pakuonio v., Kauno ap.

Andriuškevičius, Stasys, sūn. Jurgio, gimęs 1926 m.

Armonas, Antanas ir Kazys, iš Burbiškių k., Gaurės v., Tauragės ap.

Armonas, Juozas, iš Burbiškių k., Gaurės v., Tauragės ap.

Augaitienė-Malaiskaitė, Julija, duktė Antano ir Marijonos, iš Sodelio k., Tauragės ap.

Balsys, Juozas, gyveno Clevelande, turi dukterį Matilą.

Banytė-Skladovskienė, Teklė, duktė Juozo, iš Vaitiniškių k., Raseinių ap.

Bertašius, Stasys, sūnus Izidoriaus, gimęs 1919 m.

Biskis, Antanas ir Jonas

Bridžius, Kazys, gyvenęs Pilviškiuose

Bubezevičius, Stasys, sūnus Andriejaus, iš Šiaulių apskr.

Butkus, Pranas ir Vincas, sūnūs Vinco, iš Šakinių k., Kulių val.

Chodkovska-Petrauskaitė, Anna, vyras Vaclovas, dukterys Lionė ir Vaclava, ir jos sesuo Majer, Bronislava, vyras Juozas, duktė Ema, gyveno Filadelfijoje.

Grigaitė, Aleksandra — jos ieško Antaninos Grigaitės duktė.

Karlonas, Albertas, sūnus Adolfo

Kontrymas, Motiejus, sūnus Jono, kilęs iš Kražių apylinkės

Kriščiunas, Jonas ir Simonas

Lelešius, Jurgis, iš Ažiukliausių-Pamurgių k., Balbieriškio v. Marijampolės ap.

Lemezya, Antanas, (gal Lemežys?), sūnus Prano, iš Šiaulių ap.

Lengvinas, Petras ir Vaclovas, sūnūs Jono, iš Girininkų k., Gargždų val., Kretingos ap.

Majer-Petrauskaitė, Bronislava, vyras Juozas, duktė Ema, ir jos sesuo Chodkovska, Anna, vyras Vaclovas, dukterys Lionė ir Vaclava, gyveno Filadelfijoje.

Mantvilas Vincas, sūn. Antano, iš Kuturių-Naujininkų k., Pagramančio par., Tauragės val.

Meškauskas, Jonas, sūnus Felikso

Navickas, Walter, gyveno Montgomery Ave., Chicago, Ill.

Orintaitė-Surmienė, Veronika

Paškauskas, Jonas

Pečkauskas, Steponas, iš Kelmės

Petkienė, Zofija, ir jos duktė Eleną Vanda, iš Žylaičių k., Varnių v., Telšių ap.

Petrauskas, Antanas, iš Oškunių k., Šėtos parap. — ieško Antaninos Grigaitės duktė

Petukauskas, Juozas, sūnus Juozo, gimęs Vilkijos m., Kauno ap., 1910 m. balandžio 22 d.

Pustila, Jurgis, Motiejus ir Pranas, kilę nuo Zapyškio

Bačkauskas, Augustas, sūnus Petro

Raulinaitis, Matas ir William, iš Aukšt. Panemunės

Rutkauskas, Juozas, sūnus Motiejaus

Sakavičius, Ignacas, ir sesuo Uselienė, Barbora

Šimkus, Povilas, giminaitis Liūdo Švedo

Stanionienė-Petraškaitė, Petronėlė, Gyveno Midland, Pa., 601 Penn Avenue

Staponas, Jonas, sūn. Liudviko, iš Gargždų m., Kretingos ap.

Stenevičius, Petras iš Vytogalos k., Skaudvilės val., Tauragės ap.

Strimaitienė (Gudaitienė), Ona, gyveno Mattenbergo stovykloje.

Švedas, Stasys ir sesuo Ieva, iš Jonaičių k., Alvito val., Vilkaviškio ap.

Tvaronas, Kazys, gyvenęs Hanau stovykloje

Uselienė-Sakavičiutė, Barbora ir brolis Sakavičius Ignacas

Venckus, Vincas, sūn. Adomo

Verpiotas, Frank

Vitas, iš Gargždų m., Kretingos ap., išvykęs 1944 m.

Žalkauskas, Antanas ir Juozas, sūnūs Juozo

Žekas, Benediktas, sūnus Povilo

Žekas, Povilas sūnus Kazimiero

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti:

Consulate General of Lithuania

41 West 82nd Street

New York 24, N.Y.

Muzikantai kalnuose

Ekvadoro sostinė Quinto yra aukštai kalnuose, apie 9000 pėdų nuo jūros lygio. Ten oras daug retesnis. Žmonėms tai nieko, bet muzikantams, kurie pučia instrumentus, sudaro daug vargo. Amerikietis dirigentas Leonard Bernstein, nuvykęs ten gastroliuoti, pastebėjo, kad per repeticijas jo pučiamųjų instrumentų muzikantai beregint pavargsta ir triūbų nebeišpučia. Gelbėdamas padėtį ir norėdamas sustiprinti instrumentų garsą, jis pastatė deguonio butelius. Taip pavargęs muzikantas užtraukia deguonio ir vėl turi jėgos pūsti savo dūdą.

"Nesu pripratęs"

Anglijos sosto įpėdinis princas Karolis, 9 metų, lanko berniukų mokyklą ir gyvena bendrabutyje. Kartą sekmadienį jo mokytojas pastebėjo, kad jaunasis princas labai pamažu valgo vanilos pūdingą su šokolado padažu. Mokytojas paklausė, gal jam tai nepatinka. Princas gi atsakė: "Priešingai, noriu kuo ilgiau valgyti, nes prie tokių brangių valgių nesu pripratęs namuose".

Ko moterys bijosi

Anglijos vienas moterų klubas paskelbė, ko moterys labiausiai bijosi: vorų, pelių ir vyrų su blogai išdirbtos odos batais.

Petrienė susilaukė viešnios. Jos kalbėjosi rimtai, kaip dvidoros moterys kalbasi. Kai Petrienė išleido viešnią, savo vyrui, kuris per visą laiką tyliai sėdėjo kampe, ir sako: "Kaip gerai, kad atėjo kaimynė. Truputį pasikalbėjom, ir jau dingo galvos skaudėjimas".

Vyras: "Ne, nedingo — jis tik perėjo man.

NORINTIEJI GAUTI

GRAŽIŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ,

didelėm raidėm atspausdintų

maldaknygių,

angliškų St. Joseph's Sunday ir Daily Missals,

puikių kristalinių ir jubiliejinių

SU LIURDO VANDENIU KRYŽELIUOSE ROŽANCIŲ

ir įvairiausių kitos rūšies

devocijonalų,

tesikreipia į

"Darbininko" administraciją,

910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

(tarp Broadway ir Bushwick).

Telefonas: GL 2-6916

BANGA TELEVISION

Sav. V. ZELENIS

3423 FULTON STREET, BROOKLYN 8, N. Y. TELEFONAS: APplegate 7-0349

PARDUODAMA su NUOLAIDA:

- TELEVIZIJOS APARATAI,
- HI - FI FONOGRAFAI,
- ĮGROJIMO APARATAI (Tape Recorders),
- VOKIŠKI BEI VIETINIAI RADIJAI,
- ANTENOS, BATERIJOS, radio ir T.V. LEMPOS

Taisoma Televizija, Radijas, Hi-Fi.

Darbas garantuotas, atliekamas prityrusio techniko, pripažinto RCA.

DARBO VALANDOS: Kasdien iki 7 val. vak. Pirmadieniais iki 6 val. vak.

TALARSKI

FUNERAL HOME

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

380 MAPLE AVENUE, HARTFORD, CONN.

Maloniai patarnauja lietuviams naujai įruoštose patalpose prieinama kaina

Tel. CHapel 6-1377

Republic Wine & Liquor Store

322 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EV 7-2089

SAV. M. IR J. JOKUBAIČIAI

Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų šventėms bei kitoms progoms

EVergreen 8-9794

M. and Z. Collision Works

JULIUS MALDUTIS

savininkas

Sulankstytų automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas naujomis, dažymas ir poliravimas

937 GRAND STREET

BROOKLYN 11, N. Y.

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausiais apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders),

Kreiptis —

HAVEN REALTY

Joseph Andrusis Insurance

87-09 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.

TEL. VI 7-4477

Šiokiadieniais — 9 val. ryto ligi 9 val. vak.,

sekmadieniais — 1 val. p.p. ligi 5 val. vak.

Gripsholm Restaurant Inc.

324 EAST 57th STREET

NEW YORK 22, N. Y.

Finest Swedish Smorgasbord

Luncheon—Cocktails—Dinner

Air Cooled PL. 9-6260

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

KABARETAS

VYT. BELECKAS, savininkas

Baras, salė vestuvėms, parengimams, susirinkimams, etc.

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.

Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties) Ridgewood

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJIENOS

Tėv. Leonardas Andriekus, O.F.M., pranciškonų vienuolyno viršininkas Brooklyne, nuo liepos 14 išvyko dviejų savaičių atostogų į Kennebunkport, Me. Vienuolyno viršininko pareigas dabar eis jo pavaduotojas Tėv. Benediktas Bagdonas, O.F.M.

Dail. Adomas Galdikas, praleidęs trumpas atostogas Long Island, dabar atsidėjęs kuria, rengdamas paveikslus lietuvių dailės parodai, kuri bus New Yorke seimo metu. Be to, Feigl galerija numato surengti jo vieno kūrinių parodą šį rudenį.

Lietuviškos spaudos paroda bus surengta per Liet. Pasaulio seimą New Yorke. Paroda rūpinasi dr. Br. Nemickas. Bus išstatyti rinktiniai lietuviškos spaudos leidiniai, išleisti tremtyje ir Amerikoje. Sienose bus iškabintos knygų iliustracijos. Paroda vyksta Statler viešbutyje.

Nutrenkė perkūnas

Šeštadienį siautusi audra pareikalavo keletą aukų. Perkūnas nutrenkė 3 berniukus, subėgusius pasislėpti nuo lietaus po parko aukščiausiu medžiu. Jų tarpe yra ir James Quinn, kurio tėvas Robert Quinn nuolat taiso Darbininko spaustuvės linotipus, už tai neimdamas jokio atlyginimo. Tėvai gyvena Woodhavene, L. I.

Dariaus ir Girėno minėjimas įvyko Piliečių klube šeštadienį. Minėjimui vadovavo paminklo statymo komiteto pirmininkas J. Šaltys. Lakūnų žygius ir lietuvių visuomenės laukimą anom jų skridimo į Lietuvą valandom nušvietė J. Tysliava ir gen. konsulas J. Budrys. Pastatytas paminklas paskui buvo perduotas miesto atstovui, ir surašytas perdavimo aktas. Prie paminklo dar nėra lakūnų bareljefo; jis bus paskiau padarytas. Minėjime buvo surinkta apie 45 dol. aukų paminklo statymo reikalam.

Konsulas V. Stašinskas su žmona nuo šio pirmadienio išvyko atostogų į Mainą. Jam grįžus į pareigas, išvyks taip pat dviem savaitėm gen. konsulas J. Budrys.

Vitalis Žukauskas, turėdamas laiko, dabar rengia naują humoristinę programą, kuri vaizduos mūsų gyvenimą dabar, praeityje ir ateityje. Naują programą jis parodys Detroite lapkričio 8 Amerikos lietuvių radijo klubo ruošiamame vakare.

Fordhamo universiteto lituanistikos vasaros kursuose studentų yra 25, iš jų 13 yra seselių mokytojų, kiti jauni studentai iš įvairių universitetų.

Stasys Barzdukas, iš Clevelando, Liet. Bendruomenės Centro Valdybos pirmininkas, šiuo metu skaito paskaitas Fordhamo universiteto lituanistikos kursuose.

Dail. Romas Viesulas rugsėjo 17 išplaukai į Europą, kur išbus metus laiko. Savo kelionėje nori aplankyti meno miestus ir ilgiau sustoti Paryžiuje, kur darys iliustracijas lietuvių liaudies dainom ir jas vietoje atspausdins.

Angelų Karalienės parapijos piknikas įvyko liepos 13 Jamaicoje. Publikos buvo per tūkstantį. Laimėjimams buvo leistos piniginės dovanos. Po 25 dol. laimėjo: Jurgis Kulis, Helen Masonheimer, Edmundas Mikalauskas, Julius Vilkas; po 50 dol.: Ted Leyko, Juozas Garšva; 100 dol. — T. Guobis, 200 dol. — M. Andruška.

Bronius Liogys, pranciškonų vienuolyno spaustuvės linotipininkas, išvyko dviejų savaičių atostogų, kurias praleis Mass. valstybėje ir Kanadoje.

Brolis Tomas Prosčevičius, pranciškonų spaustuvės linotipininkas, išvyko dviejų savaičių atostogų į Kennebunkportą, Me. ir į Kanadą.

Telefonai į policiją

Miesto finansuojamuose dideliuose apartamentų namuose (projektuose) įvedama nauja telefonų sistema, kuri turi tiesioginį ryšį su policija. Šitokie telefonai įvesti Fort Green, Farragut ir Marcy apartamentuose. Šie trys dideli namai yra pastatyti labai suspaustoje vietoje, juose gyvena apie 6,585 šeimos. Įvedus naują telefono sistemą, bus labai lengva susisiekti su policija. Tuo namams suteikiama gera apsauga.

Australijos kardinolas Norman Gilory sekmadienį laikė iškilmingas mišias šv. Patriko katedroje. Vėliau spaudai jis pabrėžė didelę Australijos ir Jungtinių Amerikos Valstybių draugystę.

Atsargiai gatvėse

Eismo nelaimėse daug žūsta tokių, kurie visai nevažiuoja mašina. Tai paprasti keleiviai, kurie stovinioja šaligatviuose ir nepastebi pro šalį lekenčių mašinų. Taip pat reikia saugotis ir autobusų. Sekmadienį Manhattane vienas autobusas užvažiavo ant šaligatvio ir prie sienos prispaudė praeivį Luigi Biolzi. Paguldytas ligoninėj, jo sveikatos padėtis kritiška.

Lietuvių Siuvėjų 54-to skyriaus, Brooklyn, N. Y., mėnesinis susirinkimas bus liepos 23 d. 5:30 val. vak. Unijos patalpose, 11-27 Arion Pl., Brooklyne.

Kipras Sakalauskas,
Skyriaus sekretorius

Darbininko metinis piknikas bus rugpiūčio 17 d. Lindene, kur paprastai vykdavo Darbininko piknikai.

Kitas Darbininko piknikas bus rugsėjo 1 (Darbo dieną) Jamaicoj, Polish National Home.

Apreiškimo parapijos metinis piknikas įvyks liepos 20 Polish National Home, Jamaicoje. Bus proga laimėti gerą nešiojamą Philko radijo aparatą. Veiks bufetas su gėrimais ir užkandžiais. Šokiams gros Joe Thomo orkestras.

Brooklyn muziejuje yra atidaryta reta paroda, kurioje sutelkti įgraviruoto stiklo pavyzdžiai. Tai Jerome Strauss privati kolekcija, kurią surinko įvairiuose Europos kraštuose.

Liet. Piliečių Klubas praneša, kad nuo rugpiūčio 1 d. klubo patalpose pradės veikti valgykla-restoranas. Kas dieną bus galima gauti šiltų bei skanių lietuviškų valgių, gaminamų prityrusios virėjos.

Pabaltiečiai studentai šeštadienį, liepos 19, rengia gegužinę Pr. Lapienės vasarvietėje. Pradžia 2 val. p. p. Programoje maudymasis, žaidimai, vakare laužas su bendra programėle ir dainom, o po to šokiai. Dėl informacijos ir transporto reikalais skambinti Vaidotui Jakui: MI 7-4721.

Mirė

Antanas Nobaras, 73 m. amž, mirė liepos 14 d. Kings County ligoninėj. Laidojamas iš Angelų Karalienės parapijos bažnyčios liepos 17 d. 10 val. šv. Jono kapinėse. Patarnauja A. Ballas laidojimo įstaiga.

Emilija Oshua - Navickaitė, 41 metų, iš Maspetho, gavusi smegenų uždegimą, staiga mirė. Laidojama iš Atsimainymo bažnyčios Maspethe.

Izabelė Ališauskaitė, 52 metų, palaidota liepos 9 iš Angelų Karalienės parapijos bažnyčios šv. Jono kapinėse.

Liet. Kat. Darbininkų Klubo susirinkimas įvyko liepos 7. Susirinkimui pirmininkavo K. J. Krušinskas. Buvo kalbėta apie veiklą ir nutarta ją sustiprinti. Naujon valdybon išrinkta pirm. K. J. Krušinskas, raštin. P. J. Montvila. Susirinkimo nariai sumokėjo metines duokles. Kitame susirinkime bus aptartas viešo parengimo rengimas.

Už klubo narį, a. a. kan. J. Meškauską užprašė mišias jo mirties metinėse. Iš esamų klube pinigų nutarta sumokėti Federacijai ir Tarybai.

Klubo paskirtis yra kovoti prieš bolševikų pavergim. Bolševikai, apsimetę, kad jie vieni tegloboja darbininkus, tikrumoje juos tik išnaudoja ir pavergia. Visa tai reikia parodyti kitiems žmonėms, kurie dar nesupranta komunistų kėslų. Darbas yra didelis, tad klubas kviečia įsijungti visus amatininkus, profesionalus, spaudos darbuotojus.

Raštininkas.

VAKARŲ DRABUŽIAIS apsirengę pasirodė New Yorke vieno suvažiavimo atstovai. Šiems "laukinių vakarų" žmonėms buvo ko pasižiūrėti New Yorke.

JAMAICA AVE. LIETUVIŠKAI ŠNEKA

Dar taip neseniai lietuviai buvo susitelkę Brooklyne, kur išaugo jų bažnyčios. Dabar ten lietuvių maža. Ten italai, portorikiečiai. Lietuviai išsikraustė iš niūraus, apnuoginto kvartalo kur daugiau medžių, kur nėra gatvių triukšmo.

Dabar tirščiausiai lietuvių gyvenami rajonai yra: Woodhaven, Ozone Park, Richmond Hill, Jamaica. Čia beveik kiekvienoje gatvėje rasi lietuvių namų. Kartais namas prie namo gyvena lietuviai.

Vakare po darbo praeik tomis tyliomis, medžių užgožtomis gatvėmis ir daug kur išgirsi lietuviškai kalbant. Vieni laisto žolę, kiti sėdi ant laiptelių, treti stikliniame "porčiuje" žiūri televizijos.

Savaitgaliais daugiausia lietuviškų veidų matysi Jamaicos Ave., kur krautuvė prie krautuvės, kur vyksta didžioji prekyba. Va, praeina du jauni vyriukai. Kalbasi lietuviškai. Net atsigręžęs akim palydi. Tikrai dypukų vaikai, puikiausia lietuvių kalba, tariasi, kur eiti pirkti mėsos. Vadinas, vieną išsiuntė mama, šis pasikvietė kaimyną, labiau patyrusį tokiame reikale, ir dabar uostinėja krautuves.

Atžengia kitas, šaunus ir aukštas jaunuolis. Pažįstamas. Cigaretė dantyse. Gal nepritiktų jam rūkyti, lyg per jaunas. Atrodo, jis supranta tai ir, pastebėjęs pažįstamą, nusisuka į šoną, pradeda raustis po kišenes lyg kažko ieškodamas.

Pro šalį prasigrūda tėvas su dviem berniukais. Jie pamato krautuvę, kur languose išstatyta tankai, raketos, satelitai. Tai vaikų žaislai. Sunku jiems pro tokius stebuklus praeiti. Tėvas tempte nutempia, o reikėjo prieš krautuvę jiems akis uždengti, ir būtų ramūs prakulniavę pro šalį.

Iš vienos gatvės išeina senyvas žmogus. Pensininkas. Išgirdęs, kad mes lietuviškai kalbame, prisijungia neprašytas prie mūsų.

—Aš čia gyvenu 28 metai. Kai grįžau iš Lietuvos, taip ir nusipirkau čia sau namus, — aiškina jis gražia Marijampolės terme ir toliau prideda: Graži buvo Lietuva. Aš lankiausi joje. Amerikoje jau arti keturiasdešimt metų, o gal ir daugiau. Vietą čia gerai pažįstu. Lietuviškos duonos pas tą nepirkite, jis brangininkas. O ten, prie Andriušio įstaigos, (Real Estate), yra krautuvė, kur lietuviška duona trim centais pigesnė ir geresnė, visada šviežia. Pas šitą kartą pirkau, pluta kirviu kertama. Biaurybė, įdavė seną. Taip ir atsižegnojau tos krautuvės. Nepirkit ir jūs!

Vadinas, gavom patarimą iš geros lietuviškos širdies.

Eini tolyn ir vėl girdi lietuvišką žodį ir pagalvoji, kodėl šitame rajone nėra nė vienos lietuviškos kavinės, valgyklos, saliūno. Juk būtų gera užeiti, pasėdėti, susitikti su kitais, pasikalėti.

Ak, labai ir labai reikėtų čia lietuviškos bažnyčios. Bet kas ją pastatys, kas čia burs ir organizuos lietuvius, kai visi taip užsiėmė svarbiais reikalais.

K. Draugelis

Newark, N. J.

Įdomi iškyla

Liepos 4, "Lietuvos Atsiminimų" radijo valandėlės direktorius Jokūbas J. Stukas suruošė iškylą į savo vasarvietę "Rūtos" ansamblio nariams. Jo vasarvietė yra Mattutue, Long Island, apie 100 mylių nuo Newarko.

Nuvažiavus pasitiko Jokūbo tėveliai p.p. Stukai, ir prasidėjo vaišės po atviru dangum šimtamečių ąžuolų pavėsy. Numarinę troškulį ir alkį, leidomės prie jūros. Paskiau vėl atgal prie vaišių stalo.

Reik pasakyti, kad tikrai puikiai praleidome J.A.V. nepriklausomybės minėjimo dieną, už ką "Rūtos" ansamblio nariai yra dėkingi savo direktoriui ir jo tėveliams. Gaila tik, kad nedalyvavo "Rūtos" dirigentas muzikas Algirdas Kačanauskas ir tautinių šokių vedėja J. Matulaitienė, kurie tikrai daug yra nusipelnę "Rūtai".

Kelionė nors ilgoka, bet įdomi: važiavome dieliame autobusuose, kur visą laiką skambėjo lietuviška daina ir lietuviškas žodis. Daug linksmumo suteikė B. Venckienės humoristinės dainos ir anekdotai.

Rūtų Šakelė

Stephen Bredes Jr
ADVOKATAS
57 Sheridan Ave.
Brooklyn 8, N. N.
Tel. APplegate 7-7083

BOSTONO ŽINIOS

"Laisvės Varpas", lietuviška radijo valandėlė, pradėjusi penktuosius metus, persikėlė į naują radijo stotį ir dabar transliacijos laiką iš pusvalandžio prailgino į valandą. Programa duodama kas sekmadienį nuo 8 iki 9 val. ryto. Radijo valandėlei vadovauja Petras Viščinis.

MIRĖ

Klemensas Stonys (birželio 21 d.) 70 m. amžiaus. Velionis gyveno 57 Knoll gatvė, Roslindale. Nuliūdime paliko seserį. Palaidotas Naujos Kalvarijos kapinėse.

Stoponas Lukša (birželio 30 d.) 50 m. amžiaus. Velionis gyveno 71 Stanley gatvė, Dorchester. Nuliūdime paliko žmoną, du brolius ir keturias seseris. Palaidotas šv. Juozapo kapinėse.

Juozas Pašakarnis, optometristas (liepos 2 d.) 73 m. amžiaus. Velionis gyveno 507 Brook garvė, Milton. Nuliūdime paliko žmoną ir dvi dukteris. Palaidotas Milton miesto kapinėse.

Mirė Mykolas Vervečka

Liepos 4 mirė Mykolas Vervečka, sulaukęs 88 metų, gyvenęs 908 E. Broadway. Buvo gimęs 1870 m. Trakų apsk., Daugų parapijoj, Vaikantonių kaime. Palaidotas liepos 7 N. Kalvarijos kapuose. Paliko nuliūdime žmoną Teresę, du sūnus, tris dukteris, 18 anūkų ir 8 proanūkus.

Vedė 1899 m. Teresę Lekavičiūtę iš Alovės kaimo, laimingai su ja išgyveno 59 metus, išaugino tris sūnus ir tris dukteris. Vyriausias sūnus Juozas buvo advokatas ir praktikavosi Brocktone, bet jis mirė prieš keleta metų. Jaunesnis sūnus Petras gyvena Norwoode ir dirba geležinkelių kompanijos raštinėje. Jauniausias sūnus Mykolas dar nevedęs, dirba Bostono pašto raštinėje ir gyvena su motina. Visos trys jų dukterys taip pat ištekėjusios.

Velionis į Ameriką atvyko 1901 ir pats vienas po trumpo laiko pasikvietė žmoną su mažu sūneliu Juozuku. Buvo siuvėjas, priklausė lietuviškom draugijom, visada remdavo lietuviškus reikalus. Buvo nuolaidaus ir lėto būdo.

Juozas Lekys

William J. Drake-Dragūnas
LIETUVIS ADVOKATAS
Telefonas JAmaica 6-7272

BOSTON, MASS.

BARASEVIČIUS ir SŪNUS
FUNERAL HOME
254 W. Broadway
South Boston, Mass.
JOSEPH BARACEVICIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. ANdrew 8-2590

Waitkus
FUNERAL HOME
197 Webster Avenue
PRANAS WAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir Balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

NEW YORKAS -

Tel. EVergreen 7-4335
Stephen Aromiskis
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNIŠKA KOPLYČIA
423 Metropolitan Ave.
Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
(BIELIAUSKAS)
FUNERAL HOME
M. P. BALLAS—Direktorius
ALB. BALTRŪNAS-BALTON
Reikalų Vedėjas
660 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y.

J. B. Shalins-Šalinskas
Laidotuvių Direktorius
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves. Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija
Tel. VIrginia 7-4499

VICTOR IANNACCONE, 5 metų, atsidūrė Baltimorės ligoninėje, kai jo tėvai žuvo automobilio katastrofoje, išvykę liepos 4 savaitgalį iš Ozone Park, N. Y., aplankyti savo bičiulių.

Pranešimas kultūros premijos reikalu

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija paskyrė 1,000 dolerių kultūros premiją už pasaulio lietuvių bendruomenėje reikšmingą lietuvių kultūrinį pasiekimą 1957-1958 metais.

Premijos mecenatas pavedė organizuoti premijos įteikimą JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondo valdybai, kuri, susitarus su premijos mecenatu, sudarė atitinkamus premijai skirti nuostatus ir pakvietė 9 asmenų jury komisiją premijos laimėtojui nustatyti.

Jury komisija kviečia paskirus asmenis ir institucijas motyvuotais pareiškimais siūlyti jai kandidatus kalbamai premijai gauti. Premija skiriama šių lietuvių kultūros sričių puoselėtojams (kolektyvams ar pavieniams asmenims): mokslo, literatūros, meno, dainos ir muzikos, teatro, baleto, šokių ir tautinės kultūros propagandos.

Siūlymus premijai gauti atsiųsti iki 1958 rugpiūčio 9 jury komisijos sekretoriaus adresu: G. J. Lazauskas, 1708 N. 22nd Ave., Melrose Park, Illinois, U. S. A.

Prof. S. Kolupaila,
jury komisijos pirmin.
G. J. Lazauskas,
Sekretorius.
Chicaga, 1958 m. liepos 5 d.
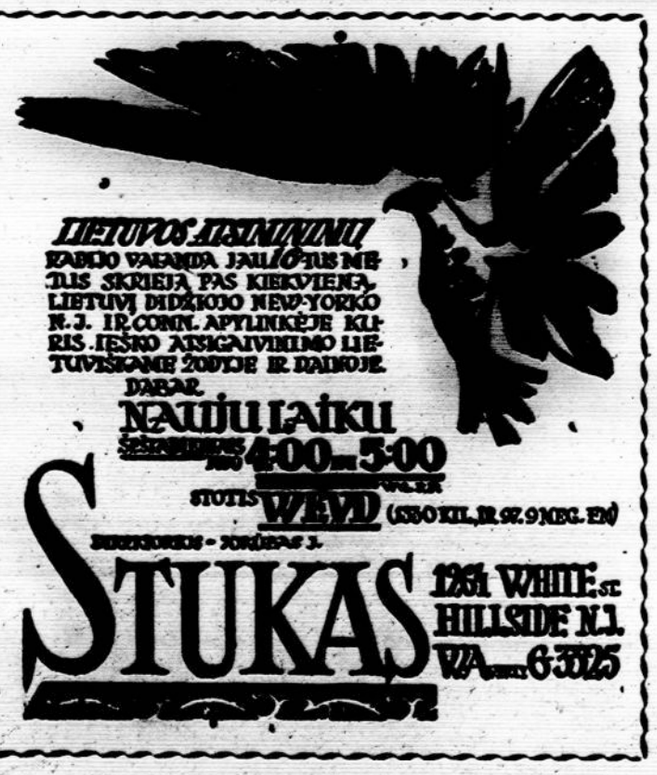
Išnuomojame 5 kambarius gražioje vietoje netoli parko ir patogaus susisiekimo prie Jamaica linijos, 112 Jerome St., Brooklyne. Taip pat turime ir pavienių kambarių viengungiam. Kreiptis į Klem. Lakicką, MI 7-2658.